ԺԸ.ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4589 ՄԱՐՏ 21/3 ԱՊՐԻԼ 1901 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1318 ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4589

درعليه ده غلطه ده (آرەولك) غزته سى اداره خانه سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղ.ր
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	ֆրն.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Տեղական բաժանորդի ծախքը բաժանորդաց կը վճարուի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան:

ԽԵ՛ՂՃԸ

Տասը օր հազիւ կայ, չարաթ առաւօտ մըն էր, տեսայ խե՛ղճը իր տխրար արդուզարդովը, կապոյտ ու ծաղկէն չըրջազգեստովը, միշտ հերարձակ ու դաստակները պարզած… ի քոյց Պերոնեան չղջողուէն կրկնակ ապարանջաններուն՝ զոյս սովոր էր կրել… տասնըհինգ տարեկան աղջկան մը պէս, և ուրախ կ'ըլլար երբ անոնց չխաչիւնը կը լսէր:

Տեսայ զինքը ճիշդ ա՛յնպէս՝ ինչպէս հինգ տարի յաջորդաբար ուխտաւորի ատեն՝ խանդավառ դէպ ի Ս. Տեղիքը. այնքան ջերմեռանդ՝ որ կը կա՛րծէր ամէնքը Երուսաղէմ գալու ճիշդ օրին, ու կը մեկնէր Երուսաղէմէն ամէնէն ետքը՝ Պոլիս վերադառնալու համար, միս մինակ, առանց բանի տեղ դնելու ծովային երկար ուղեւորութեան մը ահաւոր տագնապները ու տաժանելի տաղտուկը…:

Եթէ ուրախ մը չէ՛ր՝ բովանդակ նշանակութեամբ բարիք մըն էր ան՝ որուն ցից ու երկայն գլխուն վրայ՝ սպիտակ յօնքերուն ներքեւ՝ իրենց կապիճներէն դուրս՝ ուռուցիկ մը կը փայլփլէին խոշոր ակնոցներուն ճերմակ ու կլոր կրկին լճակներ՝ որոնց մէջ կը լողային երկու սեւուկ բիբեր:

Նոյն առտուն, երբ տեսայ զինքը կայնած էր վանքին բակը՝ իր խցիկին դրանը առջեւ, ցուպ ի ձեռին, կազմ ու պատրաստ՝ կամ այց մը ընդունելու, կամ, հարեւաններուն այցի ելլելու՝ միշտ իր վրայ պահելով կնոջական նազանքին սեթեւեթները:

Տեսաւ զիս ու գայթին քայլերով ինծի մօտեցաւ:

— Մի մոռնար, կ'աղաչեմ—ըսաւ—գրէ…ին (իր բարեկամներէն մէկուն) որ անպատճառ հինգ ոսկի ղրկէ, իրա՛ւ որ մէկ սուակ չմնաց քովս:

Ու երկու կաթիլ արցունք գլորեցան վախտ աչքերն ի վար…:

Հինգ ոսկին իր Պոլիս վերադարձին ծախքն էր զոր պիտի ղրկէին իրեն:

—Շա՛տ լաւ, անհոգ եղիր, կը գրեմ ըսի ու բաժնուեցայ, և ա՛լ անգամ մըն ալ չտեսայ զինքը:

* * *

Նոյն չարաթ իրիկունն էր. արեւը դեռ չէր խոնարհած. պատշաճ մը կը մը բաղդանայի: Մտքէս ելած չէին խեղճին աչքերէն կաթկթած արցունքը: Արգահատանքի պարտք մըն էր զոր պիտի կատարէի՝ երկու տող գրելով. Առի գրիչը ձեռքըս… ու չեմ գիտեր ինչո՞ւ կասեցայ յանկարծ: Ոտք ելայ, ուզեցի մէկը գտնալ՝ որ երթար իրեն հարցնէր հասցէն:

Դուրս ելայ սենեակէս… մարդ չի կար. լուռ էր ամէն կողմը: Դիմեցի դէպ ի այն սանդուխը՝ որ կը նայէր վանքին ընդարձակ ներքնաբակին վրայ. Հծծիւն մը, վվլուկ մը կար հո՛ն… և ահա՛ մարդ մը՝ որ դագաղ մը շալկած ուսին վրայ՝ կը վազէր կ'անցնէր բակէն ու կը մտնէր խորշ մը մթին՝ ուրտեղէն լոյս մը կը պլպլար:

Խեղճ Օր. Արդեմիսին համար կը տանէր դագաղը: Երկու ժամ առաջ մեռած գտնուեր էր իր խցիկին մէջ դժբախտ օրիորդը՝ որ ո՛չ նուազ քան եօթանասուն գարուններ անցուցեր էր իր գլխէն:

Չէր գիտեր անշուշտ, թէ Երուսաղէմէն ի վերին Երուսաղէմ երթալու համար պէտք չունէր այլ եւս դրամի:

Խե՛ղճը…

Վ. ՐՈՍՈՐ

ՍԱՆՔՕ ԵՐԱԺԻՇՏԸ

Հենրիկ Սենքիեւիչ, որով կը զբաղի այսօր բոլոր գրական աշխարհը իր հռչակաւոր «Քուօ Վատիս» անուն վէպին առթիւ, լեհ գրագէտ մըն է, որ քսանէն աւելի վէպեր գրած է հռչակուած ամէնն ալ: Իր առաջին գրուածքն է հետեւեալ փոքրիկ նորավէպը, որ մէկ օրուան մէջ հռչակաւոր ըրած է իր անունը քսան տարիներ առաջ, եւ որուն գեղեցիկ թարգմանութիւնը ղրկած է մեզի դեռատի հայ օրիորդ մը՝ Օրիորդ Գիւլպէնկեան:

* * *

… Տկար ու հիւանդոտ էր երբ աշխարհք եկաւ:

Այնչափ փոքրիկ, այնչափ խեղճուկ տեսնելով զայն, հիւանդ մօրը քով գտնուող դրացուհիները գլուխնին թօթուեցին:

Սիմոնովա՝ դարբինին կինը, որ մէջերնին ամէնէն խելքը գլուխն էր, սկսաւ հիւանդը մխիթարել:

—Անարիդ վերեւ, ըսաւ, սուրբ Աստուածածնին մոմ մը կը վառեմ: Աշխարհիս վրայ ա՛լ ամէն բան լմնցած է քեզի համար. պատրաստուէ անդիի աշխարհքը երթալու: Քահանան կանչենք որ մեղքերուդ թողութիւն տայ:

—Եւ փոքրիկ մանչը, ըսաւ ուրիշ մը. շուտ մը կնքելու է. տէրտէրին գալուն չենք կրնար սպասել, գոնէ անկնունք չմեռնի՛:

Մոմի պզտիկ կտոր մը վառեց, ու տղան գրկելով օրհնուած պաղ ջուր սրսկեց վրան, որով փոքրիկին աչքերը քթթեցին, յետոյ, հանդիսաւոր ձայնով մը ըսաւ.

—Կը մկրտեմ զքեզ յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, և Յովհաննէս կ'անուանեմ. և հիմա, քրիստոնեայ հոգի, դարձիր եկիր ուրկէ եկար: Ամէ՛ն:

Սակայն, կ'երեւայ թէ այդ քրիստոնեայ հոգին, զինքը պատսպարող խեղճ փոքրիկ տխեղծ մարմնէն բաժնուելով հեռանալու փափաք չունէր: Ընդհակառակը, մանկիկը ջղաձգօրէն թեւերն ու ոտքերը շարժեց, ու սկսաւ լալ, այնքան անո՛ւշ, այնքան ցաւագին ճչելով մը, որ կարծես ըսել կ'ուզէր.

—Ի՞նչ անհեթեթ գաղափար. կը կարծեն թէ չպիտի ապրիմ:

Քահանային մարդ ղրկեցին: Սայլակով մը եկաւ ու պարտականութիւնները կատարելէ յետոյ մեկնեցաւ: Ծննդաբեր կինը քիչ մը աղէկցեր էր: Շաբաթ մը ետքը արդէն սկսած էր գործ երթալ. իսկ փոքրիկը հազիւ կրցաւ ապրիլ. բայց վերջապէս ապրեցաւ: Երբ կուկուն անոր կեանքի չորրորդ գարունը աւետեց, բաւական կազդուրուած էր արդէն, և կը յուսացուէր որ գոնէ մինչեւ տասը տարեկան ապրի:

Շատ նիհար էր ու արեւէն խանձուած ուռուցիկ փորով. այտերը կախ, մազերը փնջիկներ, վուշի պէս ճերմակ, աչքերուն վրայ կը թափթփէին, կամ կը ցցուէին գիսախռիւ: Պայծառ նայուածքը խորհուն արտայայտութիւն մը ունէր: Ձմեռը վառարանին մօտ կը նստէր, և լուռ մէջիկ կ'արտասուէր երբ մսէր կամ անօթի ըլլար — մանաւանդ երբ անօթի ըլլար ու մայրը ուտելու բան մը չունենար—ինչ որ շատ անգամ կը պատահէր:

Ամառը, պարզ շապիկ մը կը հագնէր, մէջքը կերպասէ եզերքով մը սեղմուած, դէմքը պատսպարուած յարդէ հին գլխարկով մը, որուն ծակերէն բաց գոյն մազերու հիւսկէններ դուրս կը խոյանային:

Մայրը՝ խեղճուկ գործաւորուհի մը՝ ծիծեռնակի նման, օրը օրին կ'ապրէր: Թերեւս կը սիրէր իր տղան, Եանքօն, սակայն շատ անգամ կը ծեծէր ու փողոցէն գտնուած տղայ կ'անուանէր զայն: Երբ ութ տարեկան եղաւ, սկսաւ երբեմն արջառները արածել. և երբ տունը գործ չունենար, անտառին մէջ սունկ ժողվելու կ'երթար: Եթէ գայլերը զինքը չկերան, պատճառը այն է անշուշտ որ Աստուած կը մեղքնար զինքը:

Երկչոտ էր՝ ինչպէս կ'ըլլան սովորաբար գեղջուկ տղաք, և միշտ պատրաստ մատը բերանը խօթելու, եթէ օտարական մը որ և է հարցում մը ուղղէր իրեն: Ոչ ոք մտքէն կ'անցընէր թէ այդ տղան պիտի կարենար մեծնալ, ոչ ոք կրնար հաւատալ մանաւանդ թէ պիտի կարենար մօրը օգտակար ըլլալ: Աշխատելու չէր գար:

Միայն երաժշտութեան սէր ունէր, չգիտցուիր թէ ինչպէս: Երաժշտութիւնը դիւահարի մը պէս կը հետապնդէր անոր ամէնուրեք. հազիւ իր հասակը սեղանին բարձրութեան հասած էր, երբ անոր վրայ կը մտածէր, միմիայն անոր վրայ: Շատ անգամ անտառին մէջ կովերը արածելու ատեն, հետը կողով մը կ'առնէր վայրի պտուղներ ժողվելու համար, բայց յաճախ կողովը պարապ ետ կը դառնար, ու մօրը կ'ըսէր.

—Ո՛հ, մա՛յրիկ, անտառին մէջ բան մը կար որ կ'երգէ՛ր…

Եւ յափշտակուած կ'երեւար, բայց մայրը կը պատասխանէր.

—Կեցի՛ր, կեցի՛ր, ես քեզի աղէկ մը երգել պիտի տամ, որ երթաս սորվիս: Եւ շերտի հարուածներով երգել կուտար:

Փոքրիկը կը պոռչտէր, կուլար, այլեւս անգամ մըն ալ չընելու, բայց հակառակ այս ամէնուն, հակառակ հարուածներուն՝ որոնք այտերը կ'այրէին, միշտ անտառին հիանալի երաժշտութեան կը մտածէր…: Եղեւինները, հաճարիները, ցաքասենիները, ոսկեզօծ փիւնճախները, ամբողջ անտառը վերջապէս կը խաղար, կ'երգէր:

Եւ ի՛նչ սքանչելի երաժշտութիւն…

… Ամենափոքրիկ յարդի շիւղն իսկ իր երգը ունէր, ճնճղուկները՝ որոնք խրճիթին մօտ բալենւոյն ոստիկներուն վրայ կը ճռուողէին՝ իրենց յատուկ մեղեդին ունէին: Իրիկունը գիւղին հազար ու մէկ մրմունջները մտիկ կ'ընէր, մինչ աշխարհք կը նիրհէր: Եթէ զինքը ղրկէին դաշտերը աղբ տարածելու, հովն իսկ կարծես զուարճութիւն կը զգար ճեղքի երկժանիին մէջէն սուլելով ու գոռալով:

Անգամ մը, ագարակին պահապանը տեսաւ զայն. թեւերը կախած, դաշտին մէջտեղը կեցեր էր, և ականջները սրած մտիկ կ'ընէր երկժանիին մէջէն հովին հեծեծմունքը: Անոր մօտեցաւ ու գօտիէն բռնելով՝ լաւ տփոց մը տուաւ, յիշեցնելու համար թէ պէտք էր աշխատէր… բայց ի՞նչ օգուտ:

Գիւղին մարդիկը զայն Եանքօ Մուզիքանդ (երաժիշտ Եանքօ) կ'անուանէին: Գարնան, գետակին եզերքը կը վազվզէր. հացիի և ուռենիի ոստիկներ կտրելով, սրինգներ շինելու համար: Գիշերը, երբ գորտերուն խմբերգները կը կրկնուէին, և մինչդեռ խորդամարգն ու ալիթոսները կ'երգէին ցօղաթուրմ խոտին մէջ, ան մտիկ կ'ընէր… և Աստուած միայն գիտէ թէ ի՛նչ ներդաշնակութիւն կը գտնէր այս շշուկներուն մէջ:

Կիրակի օրերը, մայրը չէր համարձակեր հետը եկեղեցի տանիլ զայն, որովհետեւ երբ երգեհոնը խօսէր, կամ անոյշ ձայնով երգել սկսէին, տղեկին աչքերը տարօրինակ արտայայտութիւն մը կը ստանային. կարծես հեռո՛ւն կը նայէր, շա՛տ հեռուն… այս աշխարհէն ալ անդին:

Պահապանը գիշերը դաշտ երթալու համար աւանէն անցած միջոցին, երբ երկինքին աստղերը կը համրէր կամ թռչուններուն հետ կը խօսակցէր որպէս զի քունը չգայ, շատ անգամ տեսած էր ճերմակ պզտիկ շապիկը Եանքօյին, որ դագաղողի պանդոկին կը մօտենար, բայց ներս չէր մտներ, բաց պատուհանին քովիկը կը կծկտէր ու երիտասարդներու պարերուն ականջ կը դնէր: Ներսէն մերթ ընդ մերթ պատանիի մը բարձր ձայնը կը լսուէր.

—Ու հա՛…:

Մինչդեռ պարողները կօշիկներով անհարթ տախտակամածը կը կոխկռտէին խուլ թափռտուքով, ու ջութակի աղջիկներուն արծաթի ձայները կը հնչէին, ջութակը մեղմ, շատ մեղմ կերպով ու յստակ ձայնով մը կ'երգէր.

—Ուտե՛նք, խմե՛նք, զուարճանա՛նք:

Ու բամբշութակն ալ իր թաւ ձայնով կը կրկնէր.

—Ուտե՛նք, խմե՛նք, զուարճանա՛նք:

Լապտերներուն լոյսէն պատուհանները կը փայլէին. գերանները կը դողդղային, կը հեծէին, իրենք ալ կ'երգէին կարծես:

Եանքօ մտիկ կ'ընէր. ինչե՛ր չպիտի տար ջութակի մը համար, որ այնչափ բարակ ու զուարթ ձայնով մը կ'աղաղակէր.

—Ուտե՛նք, խմե՛նք, զուարճանա՛նք:

Եւ ըսե՛լ թէ տախտակիկներն ալ կրնային երգել…

Ուրկէ՞ կարելի էր ճարել: Ո՞վ կը շինէր արդեօք: Եթէ թող տային իրեն, միայն, միմիա՛յն փոքրիկ վայրկեան մը զայն բռնել, տեսնելու համար թէ ի՛նչպէս շինուած էր… բայց անանկ բան մը մտքէ անցնելն անգամ աւելորդ էր: Միայն կրնար մտիկ ընել, մտիկ ընել միշտ, առանց յոգնելու, մինչեւ որ լսէր պահապանին ձայնը.

—Սատանա՛յ, չերթա՞ս տեղդ պառկիս:

Այն ատեն, ոտքերը բոպիկ, տուն կը փախչէր, մինչդեռ ջութակին զուարթ յանկերգը, բամբշութակին ծանր ձայնին ընկերացած՝ մթութեան մէջ կը հետեւէր իրեն.

—Ուտե՛նք, խմե՛նք, զուարճանա՛նք…

Եթէ ջութակի ձայն մը կարենար լսել, ըլլայ հնձողներու տօնախմբութեան առթիւ կամ հարսանեկան խնջոյքի մը մէջ, մեծ ուրախութիւն կը պատճառէր ատիկա իրեն. ա՛լ այնուհետեւ վառարանին վրայ կը մագլցէր, և ամբողջ օրեր կը կենար հո՛ն, առանց ձայն հանելու, միայն աչքերը կը փողփողէին կատուի մը աչքերուն պէս մթութեան մէջ:

Մինչեւ իսկ ճիւղերէ և ձիու մազէ ջութակ մը շինեց ինքնիրեն, բայց իր գործիքը գինետան ջութակին պէս հնչուն ձայն չունէր: Մեղմիկ կը թրթռար, տկար, շա՛տ տկար ձայն մը հանելով, ճանճերու ու ճանճիկներու բզզիւնին պէս: Բայց ատիկա չէր արգիլեր զինքը առաւօտէ մինչեւ իրիկուն անոր հետ խաղալէ, թէեւ այդ պատճառաւ աղուոր ապտակներ ալ կ'ուտէր: Փոքրիկ դէմքը կանանչ խնձորի մը կը նմանէր, ինչ որ իր բնական կազմուածքն էր. երթալով կը նիհարնար, փորը հետզհետէ կ'ուռէր. մազերը խառնափնթոր էին միշտ, և աչքերը՝ թէեւ արցունքներով լեցուն՝ միշտ աւելի կը խոշորնային: Վերջապէս, կուրծքն ու այտերը փոս ինկած, աւելի նոյն կարեկցութիւն կ'ազդէր:

Ուրիշ տղոց պէս չէր. աւելի իր տախտակի կտորուանքներով շինած ջութակին կը նմանէր. ինքն ալ անոր պէս հազիւ հազ կը բզզար: Հունձքի եղանակէն առաջ, սովալլուկ կերպով նիհարցած էր, որովհետեւ յաճախ միայն եփած սեխալինով կը սնանէր և ջութակ մը ունենալու բաղձանքը կը հատցնէր զինքը:

Այս փափաքը սակայն՝ որքան ալ համառ՝ չկրցաւ իրականանալ:

Գիւղին հին տէրոջը՝ կալուածատիրոջ՝ մանկլաւիկը ջութակ մը ունէր, զոր յաճախ կը զարնէր բակին կէս մթութեան մէջ, օրիորդ սպասուհիներուն հաճելի ըլլալու համար: Եանքօ շատ անգամ մացառներու մէջ կը սպրդէր, մառանին բաց պատուհաններուն տակ, ուրկէ ուզածին պէս կրնար դիտել այդ հռչակաւոր ջութակը, որ դրան դիմացը պատէն վար կախուած էր: Զարմացած հոգին աչքերուն մէջ կը ցոլանար, չպիտի համարձակէր նոյն իսկ անոր դպչիլ, որովհետեւ իրեն համար մասունք մըն էր ան, եկեղեցիին մասունքներուն չափ սուրբ, բան մը՝ որուն անկարելի էր մօտենալ, և սակայն կը տենչար անոր. գոնէ վայրկեան մը կ'ուզէր զայն ձեռքերուն մէջ բռնել, մօտէն դիտել… սիրտը կը խայտար այդպիսի երջանկութեան մը մտածումով:

ՍԷՆՔԻԷՎԻՉ

(Մնացեալը վաղը)

Քաղաքական Լուրեր

ՍԵՐՊԻԱ

Աղեքսանդր թագաւորին նոր ծրագիրները.— Հիմնական օրէնքին վերաքննութիւնը.— Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութիւնը:

Պելկրատ, 30 մարտ.—Աղեքսանդր թագաւորը, բոլոր կուսակցութեանց ամէնէն նշանաւոր քաղաքական անձնաւորութիւններուն հետ տեսակցելէ ետքը, վերջնապէս որոշեց ձեռնարկել հիմնական օրէնքին վերաքննութեանը և յառաջ բերել Սքուբշթինայի ընտրութիւններ, որպէս զի այդ ժողովը նոր հաստատուելիք օրէնքին համաձայն ընտրուի: Թագաւորը անմիջապէս իր նախարարներուն և քաղաքական մէկ քանի անձնաւորութիւններու հետ պատրաստեց ծրագիրը հիմնական օրէնքի մը, որ կ'ըսուի թէ, յառաջիկայ ամսուն սկիզբները պիտի հրատարակուի, առանց նախապէս քննուելու խորհրդարանական յանձնաժողովի մը կողմէ. բայց հաւանօրէն պիտի քուէարկուի Սքուբշթինայի կողմէ. Կը հաւատացուի թէ նոր օրէնքը բոլորովին տարբեր պիտի ըլլայ 1869 և 1889ի օրէնքներէն, որոնց երկրորդը աւելի ազատական է առաջնոյն հետ բաղդատելով: Նորը որ աւելի պիտի մօտենայ 1889ի օրէնքին, պիտի տրամադրէ որ Խորհրդարանը երկու ժողովներէ բաղկանայ՝ այսինքն Ծերակոյտէ մը՝ յիսուն անդամներով՝ որոնց $^2/_3$ը Խորհրդարանին կողմէ անուանուի և $^1/_3$ը՝ Թագաւորին. Նաեւ Երեսփ. Ժողովէ մը՝ որուն անդամները համեմատաբար բարձր տուրք մը պէտք է վճարեն: Նոր օրէնքը նաեւ կը տրամադրէ որ ընտրողները գաղտնի քուէ տան. միանգամայն լայն սահմաններ կը գծէ մամուլի և գումարման ու ընկերակցութեան իրաւունքներուն համար: Նախարարապետ Պ. Եովանովիչ որ թագաւորին ամուսնութենէն ի վեր այնչափ արժանեօք կը վարէ տէրութեան գործերը, փափաք յայտներ է նոր օրէնքին հրատարակութենէն առաջ քաշուիլ և իր տեղը թողուլ աւելի ուշագրաւ անձի մը, զոր թագաւորը կարելի է ընտրէ արմատական կուսակցութենէն: Հանրային կարծիքը բնականաբար նպաստաւոր ընդունելութիւն մը ըրաւ թագաւորին այդ որոշման՝ օրէնքը վերաքննելու մասին, բայց դեռ վերջնական և որոշ վճռակի մը կը սպասէ իր կատարեալ գոհունակութիւնը յայտնելու համար:

—Թայմզին Վիէննայի թղթակիցը կը հեռագրէ ամփոփումը տեսակցութեան մը զոր ունեցած է Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Վուիչի հետ: Նախարարը յայտարարեր է թէ աւստրօ-ռուսական համաձայնութիւնը՝ Պալքաններուն մէջ իրաց կացութիւնը պահպանելու համար՝ միշտ գոյութիւն ունի, թէ Սերպիացիները կ'ուզեն բարեկարգութեան, խաղաղութեան և յառաջդիմութեան տարր մը ըլլալ Պալքանեան երկիրներուն մէջ. թէ Սերպիա մոռցած չէ իր ունեցած վերջին պատերազմներուն փորձերը՝ որոնց համար 150 միլիոն Ֆր.ի նիւթական կորուստ մը ունեցաւ, թէ կը յուսայ որ Ռումանիոյ ու Պուլկարիոյ վէճը ծանր հետեւանքներ պիտի չունենայ, թէ ամէնէն դէշ բանը պիտի ըլլայ դիւանագիտական յարաբերութեանց առժամեայ խզումը, և թէ բոլոր տէրութիւնները համաձայնած են՝ խաղաղութեան պահպանմանը համար: Պ. Վուիչ Ֆրանսայի վրայ խօսելով մեծ համակրութիւն յայտնեց և ըսաւ թէ Ֆրանսական կառավարութեան տեսութիւնները իրեն յայտնուեցան այն միջոցին՝ երբ Բարիզի դեսպանութենէն հրաժարած պահուն իր հրաժեշտի գիրերը կը մատուցանէր Հանրապետութեան Նախագահին:

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ՕՐԷՆՔԸ

Ֆրանսայի Խորհրդարանին մէջ.— Օրէնքին քուէարկութիւնը.— Կրօնական միաբանութեանց խնդիրը.— Վերջին առաջարկութիւններ.— Ալիսալից ճառ մը.— Վերջնական քուէարկութիւն:

Բարիզ 30 մարտ.— Վերջապէս, Երեսփ. Ժողովը, երէկ, աւարտեց ընկերակցութեանց օրինագծին քննութիւնը և քուէարկեց: Վեց առաջարկութիւններ միայն մնացած էին իբրեւ վերջնական պատնէշներ, որոնք գրեթէ առանց պայքարի հետզհետէ կործանեցան թուղթէ դղեակներու պէս: Երեսփոխանները կ'աճապարէին շուտով ձեռք ձգելու համար զատկական արձակուրդը: Ժողովը վերջնական քուէարկութենէն առաջ շարունակեց նախորդ վիճաբանութիւնները: Օրինագծին 18րդ յօդուածը՝ որ կը վերաբերի կրօնական միաբանութեանց ստացուածքներուն. ընդունուեցաւ մեծամասնութեամբ: Ահաւասիկ այդ յօդուածը.

«Ներկայ օրէնքին հրատարակութեան ատեն գոյութիւն ունեցող ընկերակցութիւնները՝ որոնք նախապէս ճանչցուած կամ արտօնուած չեն, պարտին մինչեւ վեց ամիս ինքզինքնին արդարացնել թէ հարկ եղած հոգածութիւնը ունեցած են համակերպելու օրէնքին այդ տրամա-

---

— 138 —

ԺՕՐԺ ՓՐԱՏԵԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԼՈՒՏՋԱՅԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԿՆՈՋԸ

ԺԳ.

Ծառուտ և Հաւիմ Տօրանի իրենց ձիերուն շնորհիւ կրնային երկարատեւ ճամբորդութեան մը դիմանալ, բայց ջորիները անկարող էին ճամբան շարունակել: Ուստի Հաւիմ Տօրանի անմիջապէս իր որոշումը տուաւ և գործադրեց: Ջորիներուն վրայ բեռնաւորուած պաշարները, երկու օրուան բաւելու չափ, փիղին վրայ փոխադրել տուաւ: Փիղը և երկու ձիերը սկսան արագօրէն ընթանալ, իրենց ետին թողլով ջորիները, որոնք պահ մը վազելէ յետոյ՝ կանգ առին: Անոնց վրայ հեծնող երեք հնդիկները այն ատեն հասկցան իրենց սպասող ահռելի վիճակը և սկսան աղաղակներ արձակել: Այդ ընդարձակ անապատին մէջ անպաշտպան մնացած, վայրի գազաններու կեր պիտի ըլլային անպատճառ: Հաւիմ Տօրանի չլսել ձեւացուց իր հնդիկ ծառաներուն պաղատանքները, որոնք մինչեւ իրեն կը հասնէին անապատին լռութեան մէջ:

Հաւիմ կը ջանար այդ իրիկուն իսկ Պանէմի ապաստարանը հասնիլ, որ Նէպօլի սահմանագլխին մօտերը շինուած վերջին կայանն է: Հոն պիտի անցընէին գիշերը, իսկ Ծառուտ իր ճամբան շարունակելով բնակելի մեհեանի մը հանդիպելուն պէս, մարդիկ պիտի առնէր անկէ և միասին Պանէմի ապաստարանը պիտի ուղղուէին, Դեղին Մարգրիտին ու Հաւիմի ընկերանալու համար:

Արեւը մարը մտած ատեն՝ Թափօրը հասաւ Պանէմի ապաստարանը: Հաւիմ սփոփանքի և գոհունակութեան հառաչ մը արձակեց: Բայց խեղճ Նիամա սկսած էր ա՛լ ամէն յոյս կտրել. գիտէր թէ անգլիացի հեծեալ զինուորները բաժնուած էին, բայց կը կարծէր թէ հնդիկ ծառաները կը հետեւէին: Միեւնոյն ատեն Նիամայի աչքերէն չէր վրիպեր Հաւիմի մտատանջութիւնը:

Նիամա փիղէն վար իջնելով՝ ապաստարան առաջնորդուեցաւ: Փիղն ալ ախոռ տարուեցաւ: Հաւիմ իր մօտ կանչելով Ծառուտը, ըսաւ.

—Հիմա անմիջապէս ձի կը հեծնես և կարելի եղածին չափ արագութեամբ վազցնելով զայն՝ Լիութիի մեհեանը կը հասնիս, որ տասներկու մղոն հեռաւորութիւն ունի:

Հաւիմ տերեւէ պատրաստուած թուղթի մը վրայ քանի մը խորհրդաւոր նշաններ գծեց և Ծառուտի յանձնելով զայն.

—Ասիկա Լիութիի քրմապետին կը յանձնես. նաեւ կ'ըսես թէ Նէպօլի մայրաքաղաքէն՝ Քաթմանտուէն բազմաթիւ հեծեալներ մեզ դիմաւորելու գան:

Ժամ մը յետոյ՝ Ծառուտ սրարշաւ մեկնեցաւ ձիով: Ջիւլիմա սարսափահար կը դիտէր Ծառուտի մեկնումը. կարծես թէ տխուր նախազգացում մը կ'ըսէր իրեն թէ աղէտ մը պիտի պատահէր:

Հաւիմ ետին դարձաւ և մեծաւ գոհ ձայնով մը ըսաւ.

—Շա՛ն, ինչո՞ւ հոտ կեցած կը դիտես: Գնա՛ տիրուհիիդ ճաշը պատրաստէ:

—Աւելորդ է այդ խեղճ Ջիւլիման յանդիմանել, ըսաւ Մայա-Նիամա: Անիկա ալ ինծի պէս զարմացած է թէ գիշերը հո՞ս պիտի անցընենք:

—Ես այդպէս կ'ուզեմ, պատասխանեց Հաւիմ բռնութեամբ:

Մայա Նիամա անարգական նայուածք մը ուղղելով Հաւիմի, յարեց.

—Այս ահռելի տեղը սարսափ կը պատճառէ ինծի:

—Ապահով եղէք, ո՛ և է վտանգ չկայ հոս: Ամէն պարագայի մէջ, սովորուած ենք գիշերը հոս անցընելու: Վաղը, հեծեալ զինուորներ պիտի ընկերանան մեզի. հետեւաբար՝ վախնալու բան չկայ:

Ծառուտին մեկնումը և իրեն ամայի անապատին մէջ առանձին մնալը մեծ մտատանջութիւն կը պատճառէր Նիամայի: Միտքը կը չարչրկէր խոյս տալու միջոց մը գտնելու համար, ներկայացած առիթէն օգուտ քաղելով. Ինքզինքին վրայ վստահ էր թէ պիտի կրնար պէտք եղած կերպով անձը պաշտպանել: Միշտ ձեռքը մէջքին վրայ էր, ուր դաշոյն մը կը պահէր:

Նիամա դիւրին կը համարէր Հաւիմը սպաննել, բայց փղապանը ի՞նչ պիտի ընէր: Ինք և Ջիւլիմա այդ վայրագ փղապանին ազդեցութեան տակ պիտի մնային, ինչ որ կրնար շատ մը անհաճոյ հետեւանքներ ունենալ: Երկարօրէն խորհելէ յետոյ վերջապէս որոշում տուաւ սպաննել Հաւիմը: Սակայն այդ սպանութիւն բառը երբ միտքը կ'իյնար, ճշմարիտ սարսուռ մը կը ցնցէր ամբողջ մարմինը: Տակաւ իր պաղարիւնը գտնելով վճռական որոշում մը տուաւ սպաննելու Հաւիմը. նաեւ որոշեց փղապանը իր քով կանչել և զայն եւս Հաւիմի բաղդին արժանացնել: Այնուհետեւ իր ճամբան շարունակելով Կալկաթա կամ Ջանտէրնակոր պիտի երթար, հոն փնտռել տալու իր ամուսինը՝ Ուոալ:

Նիամա այս մտածողութեանց մէջ էր, երբ Ջիւլիմա իր տիրուհիին յատկացուած սենեակը կը մաքրէր և փսիաթներ կը փռէր: Նիամայի սենեակին դիմաց կը գտնուէր Հաւիմի սենեակը, ուր հնդիկ կրօնապետը նստած էր փսիաթի մը վրայ, տարձանակը քովը դրած: Շէնքը գրեթէ փլփլած վիճակի մէջ կը գտնուէր, մանաւանդ Հաւիմի սենեակը, որուն պատերը ճեղքուած էին:

Յանկարծ որոտման նման ձայն մը լսուեցաւ. Հաւիմ գլուխը վերցնելով՝ ականջ դրաւ ուշադրութեամբ: Երկինքը իրարու ետեւ կ'որոտար և կայծակները իրարու կը յաջորդէին. ապաստարանին պատերը այնքան կը ճարճատէին որ կարծես թէ փլչելու կը սպառնային: Փիղը ախոռին մէջ պոռչտուքներ կ'արձակէր, իսկ փղապանն ալ ո՛չ նուազ աղաղակներ կը հանէր, որոնց ձայնը մինչեւ Հաւիմի կը հասնէր: Մայա-Նիամա որոտումներու աղմուկէն, կայծակներու շաչիւնէն և պատերուն ճարճատիւնէն չվախցաւ բնաւ: Իրեն մտատանջութիւն պատճառող կէտը սա էր թէ Հաւիմ այդ աղմուկին պատճառաւ չպիտի կրնար քնանալ, ինչ որ արգելք պիտի ըլլար իր ծրագրին գործադրութեան: Ջիւլիմա գլուխը սաւան մը փաթթելով՝ սարսափահար աղաղակներ կ'արձակէր:

(Շարունակելի)

դրութեանը։ Այդ պայմանաժամէն ետքը, վերստին ձեռք չանցուած կամ չպահանջուած անշարժ կալուածները պիտի ծախուին և անոնց արժէքը, ինչպէս նաեւ շարժուն ո և է դոյքեր պիտի բաշխուին որոնց որ անկ է։ Միանգամայն անմիջական բաժանմանը կամ վաճառմանը պիտի ձեռնարկուի այն անշարժ ու շարժուն կալուածներուն՝ որոնց անբաժան տիրակից ըլլան, ուղղակի կամ անուղղակի ժառանգորդ ըլլալու պարագային զատ, լուծեալ միաբանութեան մը մէկ կամ մէկ քանի անդամները։ Եթէ մինչեւ վեց ամիս շահագրգռուողները չձեռնարկեն վերի երկու հատուածներուն մէջ նշանակուած վաճառման կամ բաժանման, ձեռնհաս նախարարութիւնը աճուրդի պիտի դնէ անշարժ կալուածները, անոնց արժէքն ալ պիտի գանձէ, պիտի ստանայ շարժուն դոյքերը՝ զորս աւանդաբար պիտի պահէ ի հաշիւ որոնց որ անկ է։»

Ամէնէն գլխաւորը այդ յօդուածն էր. միւսները կը վերաբերէին երկրորդական պարագաներու՝ որոնց ամէնը քսան վայրկեանի մէջ քուէարկուեցան, սակայն յետոյ քանի մը ժամ կորսուեցաւ կարգ մը առաջարկութիւններու համար՝ որոնց ընդունելութեանը մասին տէրերը կը պնդէին։ Երեսփոխան Պ. Բուեան կը պահանջէր որ կրօնական միաբանութեան որ և է անդամ չարտօնուի ուղղակի կամ ուրիշի միջոցաւ վարել ճարտարագործական կամ առեւտրական հաստատութիւն մը։ Երեսփոխանին այդ առաջարկութիւնը սակայն մերժուեցաւ։ Ուրիշ երեսփոխան մը Պ. Պուրթոն պահանջեց որ հաւաքաբար և աղքատութեան, հնազանդութեան և կամ ամուրիութեան ուխտով ապրող կրօնականները ընտրող չկրնան ըլլալ, վասն զի, յարեց երեսփոխանը, ատոնք հայրենական ու հայրենկերական երդումներու ենթակայ ըլլալով՝ ազատ չեն գործադրելու իրենց քաղաքացիական իրաւունքը։ Տեղեկաբեր Պ. Թռույեօ առաջարկեց այդ խնդիրը յղել ընտրական յանձնաժողովին։ Պ. Միլվուա մեղադրեց տեղեկաբերը, ըսելով որ այդ տեսակ առաջարկութիւն մը բացարձակապէս մերժելու արիութիւնը չունի։ Պ. Պուրթոնի առաջարկութիւնը քուէի դրուելով մերժուեցաւ։ Երեսփոխան Պ. Լաֆեռ դէմ խօսեցաւ քրիստոնեայ վարժարաններու Փրէռներուն, պահանջելով որ նուէրներ և կտակներ ստանալու անոնց իրաւասութիւնը անկէ վերջը մերժուի, իբրեւ հակառակ տիրող օրէնքներուն։ Տեղեկաբերը դէմ խօսեցաւ և այդ առաջարկութիւնն ալ 220ի դէմ 366 ձայնով մերժուեցաւ։ Յօդուածներուն վիճաբանութիւնը աւարտած ըլլալով, ձեռք առնուեցաւ օրինագիծին ամբողջութիւնը։ Այդ միջոցին էր որ աղմկալից դէպքեր պատահեցան։ Պ. Բուէնօ տ'Օռանօ երբ առաջարկեց որ օրինագիծը հրատարակուելէ առաջ ժողովուրդին հաւանութեան ենթարկուի, ձախակողմէն աղմուկը սկըսաւ։ Ընկերվարական երեսփոխանները հիմնական օրէնքին անհամաձայն նկատեցին այդ առաջարկութիւնը. ատենաբանը բողոքեց, բայց ի զուր։ Երեսփոխան Պ. Լը Միռ տը Վիլէ պահանջեց նշանակել ընկերակցութեանց օրինագիծին մէջ թէ Ֆրանսայի գաղթավայրերուն մէջ և անոր թեւարկութեանը ենթարկուած տեղերը պիտի չգործադրուի այդ օրէնքը. գովեց միսիոնարներուն մատուցած ծառայութիւնները։ Վերջապէս գաղթային նախարար Պ. Տէքրէ յայտարարեց.

«Անհրաժեշտ չեմ նկատեր որ այդ առաջարկութիւնը նշանակուի օրինագիծին մէջ։ Կառավարութիւնը կը խորհի թէ այդ օրէնքը գաղթավայրերուն համար չէ և անոնց հետ բնաւ վերաբերութիւն չունի։ Գաղթավայրերու վարչութեան՝ այսինքն հրամանագրերու մասին բան մը փոխուած չէ. ուրեմն անօգուտ է այդ տեսակ բան մը արձանագրել, ըսելու համար թէ օրէնքը պիտի չգործադրուի գաղթավայրերուն համար։ Եթէ գայ ժամանակ մը՝ ուր կառավարութիւնը պէտք ունենայ նոյն օրէնքը գործադրել գաղթավայրեր մէկ քանիին մէջ, իր պատասխանատուութեանը տակ պիտի ընէ։» (Ձախակողմեաններէ կը ծափահարեն։ Աջակողմը՝ շարժումներ)։

Պ. Լը Միռ տը Վիլէի առաջարկութիւնը մերժուեցաւ։ Վերջնական քուէարկութենէն առաջ քանի մը երեսփոխաններ ուզեցին իրենց քուէներու մասին բացատրութիւն տալ։ Երեսփոխան Պ. Կոռ որ այդ միջոցով առաջին խօսող երեսփոխանը եղաւ, ցաւ յայտնեց թէ օրինագիծը այդ վիճակին մէջ կէս-միջոց մըն է, վասն զի կրօնական միաբանութիւններուն խնդիրը գլուխը չի բերուիր։ Երեսփոխանը ուզեց այդ գաղափարը ընդլայնել, բայց աջակողմը ընդմիջեց. յուսահատական ճիգեր ըրաւ, բայց չկրցաւ իր մէկ բառը անգամ լսելի ընել տալ։ Պ. Միլվուա ոտքի ելաւ, բայց այս անգամ ալ ձախակողմը թող չտուաւ։ Պ. Միլվուա ըսաւ թէ այդ օրինագիծը պիտի մերժուի։ Անոր յաջորդեց Պ. Ուշնօ Մոռլէն և յայտարարեց թէ ինք ու իր բարեկամները, Պ. Պ. Ռիպօ, Լնոռ և ուրիշներ, պիտի չքուէարկեն ամբողջութիւնը օրինագիծի մը՝ որուն ինչ ինչ կէտերը սակայն յաջողած են փոխել տալ արիասիրտ ընդդիմադիրներ։ Երեսփոխանը յարեց թէ երկու կէտի վրայ անհաշտ կը մնայ. Նախ որ դրութեան ընկերակցութիւնները կ'ենթարկուին նախապէս առնուելիք արտօնութեան. փորձառութիւնը ցոյց տուած է թէ այդ տեսակ պէտք մը իրականին մէջ արտօնութեան մերժում կը նշանակէ։ Երեսփոխանը յարեց թէ ուսուցման ազատութիւնն ալ հարուած մը կ'ընդունի որ թէեւ անուղղակի, սակայն միշտ ծանր է և թէ այդ օրինագիծին գործադրութիւնը անլուր դժուարութիւններ պիտի յարուցանէ և շատ վնասակար պիտի ըլլայ հանրային [illegible]։ Երեսփոխանը մաղթեց որ օրինագիծը այն տեսակ պայմաններու մէջ ժողովին վերադառնայ, որով իր կուսակցութիւնը կարենայ հաւանութիւն յայտնել։ Երեսփոխան Պ. Միրման Պոուն յայտարարեց թէ ծայրագոյն ձախակողմի իր պաշտօնակիցները պիտի չքուէարկեն օրինագիծը, վասն զի մեծապէս կը վտանգէ ազատական գաղափարները։ Երեսփոխանը ժամանակ չունեցաւ խօսքը աւարտելու։ Աջակողմը և կեդրոնը «կեցցէ»ներով ողջունեցին այդ առաջարկութիւնը։ Ձախակողմէն սկսան պոռալ. ընկերվարականները գոռացին և քիչ մնաց որ ծեծկուուք ելլէր. միւս կողմէ ծափահարութիւնները կը շարունակուէին. ատենապետ Պ. Տէշանէլ մէկ ձեռքով զանգակը կը հնչեցնէր և միւսովն ալ ճակտին քրտինքը կը սրբէր։ Այդ վիճակը շարունակեց տասը վայրկեան։ Վերջապէս տեղեկաբեր Պ. Թռույեօ բեմը ելլելով պաշտպանեց օրինագիծը։ Ի վերջոյ 224ի դէմ 303 ձայնով ընդունուեցաւ ընկերակցութեանց օրինագիծին ամբողջութիւնը։

ԱԿՈՒԻՆԱԼՏՕ ԵՒ ՖԸՆՍԹԸՆ

Երկու հետաքրքրական դէմքեր.— Ֆընսթըն զօրավարին կեանքը.— Ակուինալտօ.— Ծայրագոյն Արեւելքի «Տէվէթը»։

Նիւ-Եորք, 29 մարտ.—Ֆընսթըն զօրավարը, որ գերի բռնեց Ակուինալտօն, իր ծնունդէն՝ 1863էն գրեթէ ամէն տեսակ արհեստներ ըրած է։ Նախ լրաբեր եղած է և յետոյ Թրամուէյի կառուցիչ. Քիչ վերջը գիտական արշաւախումբի մը ընկերացաւ իբրեւ բուսաբան։ Ատեն մը համ առաւ ուղեւորութենէ։ 1893-94ի ձմեռը անցուց Քլոնտայքի մէջ և երբ ձիւնհալը սկսաւ, Եուգոն գետն ի վար ճամբայ ելաւ՝ մակոյկի մը մէջ առանձին։ Ալասքայէն վերադառնալէն յետոյ բաւական ատեն հրապարակախօսութիւններ ըրաւ, երկաթուղիի մը տնօրէնութիւնը վարեց և վերջապէս Քուպա գնաց տեղ ցընելու իր խանդավառութիւնը՝ որ Քլոնտայքի մէջ սառած էր։ Քուպայի մէջ տեղացիներուն բանակը մտաւ և օր մը Սպանիացիներուն ձեռքը գերի իյնալով, կլլեց Կարսիա զօրավարին մէկ նամակը զոր վրան պահած էր։ Երբ Մ. Նահանգները վերադարձաւ, Քանսասի մէկ զօրագունդին գնդապետ կարգուեցաւ։ Այդ զօրագունդին հետ էր որ Փիլիպպեաններուն գնաց, ուր Քալումփիթի ճակատամարտին մէջ թշնամիին կրակին տակ՝ նաւակամուրջ մը հաստատելուն և Ռիօ-Կրանտին անցնելուն համար զօրավարի աստիճանին բարձրացաւ։

—Ֆընսթընի գերին՝ Ակուինալտօ անկէ աւելի նշանաւոր է։ Շատ հեռի է կէս-վայրենի ըլլալէ, ինչպէս կ'ենթադրեն ոմանք։ Հայրը բնիկ Քավիթեցի հարուստ կալուածատէր մըն էր՝ որ իր զաւկին լաւ ուսում առնել տուաւ Մանիլայի Ճէզուիթներու վարժարանը, բայց Ակուինալտօ կ'ուզէր զինուոր ըլլալ. ուստի փախաւ վարժարանէն և Սպանիացիներուն բանակը մտաւ։ Օր մը չուզեց ծնրադրել կրօնական թափօր մը անցած միջոցին, վասն զի ազատամիտ էր, ինչ որ ընդունելի չէր սպանիական բանակին մէջ։ Ակուինալտօ բանտարկուեցաւ, ուստի այդ պատճառով ուզեց հեռանալ սպանիական բանակէն և բանտէն արձակուելուն պէս Հոնկ-Քոնկ գնաց և ուսման պարապեցաւ. հոն բարեկամացաւ անգլիացի սպայի մը հետ, ուրկէ բաւական բան սորվեցաւ ռազմագիտութեան վրայ։ Այդ միջոցին ծագեցաւ սպանեւ-ամերիկեան պատերազմը։ Ակուինալտօ Փիլիպպեանները վերադառնալով իր հայրենակիցներուն գլուխը անցաւ, նախ Սպանիացիներուն և ապա՝ Ամերիկացիներուն դէմ։ Այդ դերին մէջ «Ծայրագոյն Արեւելքի Տէվէթը» եղաւ. քանի անգամ լուր ելաւ թէ մեռած է բայց շատ անգամներ նեղը մնաց և ամէն անգամ ալ փախաւ իր թշնամիներուն ձեռքէն և վերջապէս գերի իյնալ Ամերիկացիներուն ձեռքը, սակայն Փիլիպպեանց բնիկները այնչափ բաներ լսած են անոր մասին, որ չեն հաւատար թէ բռնուած ըլլայ։

Նիւ-Եորք.—Այսօր զանազան մեկնութեանց պատճառ կ'ըլլայ Ակուինալտոյի բռնուիլը և անոր վերապահուած վիճակը։ Ամերիկացիներուն ամէնքը չեն պանծար Ֆընսթըն զօրավարին հնարամտութեանը համար, թէեւ անոր քաջասրտութիւնը՝ յարգանքի արժանի է։ Ուաշինկթընի մէջ աւելի կ'ուզեն Ակուինալտոն գործածել քան թէ պատժել։ Պ. Մաք Քինլի կ'ուզէ զայն համոզելով իր ազդեցութիւնը բանեցնէ Փիլիպպեանց բնիկները անձնատուութեան հրաւիրելու։ Մ. Նահանգաց դահլիճը սակաւին այդ մասին որոշում մը չէ տուած։

ՉԻՆՈՒԻ ԴԷՊՔԵՐԸ

Լի-Հունկ Չանկ.—Մանճուրիոյ խնդիրը.— Չինացի քրիստոնեաները.—Ճափոն։

Շանկհայ, 29 մարտ.—Նան-Բինէն առնուած լուրերու նայելով՝ Լի Հունկ Չանկ քիչ ատենէն արտաքին գործոց նախարար պիտի ըլլայ, վարելով պաշտօնը առաջին գործոց Խորհուրդին որ պիտի լուծուի։ Նան-Բինի փոխարքայ Լի Քուն-Եի պիտի յաջորդէ Լի-Հունկ Չանկի, իբրեւ փոխարքայ Չի Լիի։

Բեդերսպուրկ.—Կը ծանուցուի թէ այս տեղի չինական դեսպանը, անցեալ չարթու, յանկարծ անդամալուծութիւն մը ունեցեր է և թէ սակաւին չի կրնար գործով զբաղիլ, թէեւ վիճակը վտանգաւոր չէ։ Կը կարծուի թէ դեսպանին այդ հիւանդութեանը պատճառաւ յետաձգուած է Մանճուրիոյ պայմանագրութեան ստորագրուիլը, վասն զի չինական դեսպանը միայն լիազօր իշխանութիւն ունի այդ մասին։ Ռուսիոյ ելմտական նախարար Պ. Վիթէ մօտերս Մանճուրիա պիտի ուղեւորի արեւելեան Չինու երկաթուղին աչքէ անցնելու համար։

Ուաշինկթըն.—Այս տեղի ռուսական ներկայացուցիչը, երէկ, դիտել տուաւ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին թէ Մանճուրիոյ պայմանագրութիւնը սկիզբէն ի վեր կարգադրութեան եղանակ մը միայն նկատուած է։

Շանկհայ.—Բոլոր փոխարքաները, բաց ի Լի-Հունկ-Չանկէն, Շէն-Բանի փոխարքայէն և նահանգային բազմաթիւ կառավարիչներէ, խստիւ բողոքեցին Մանճուրիոյ պայմանագրութեան ստորագրուելուն դէմ, ըսելով որ կարելի է այդ պատճառով անկարգութիւններ ծագին։ Հոս նորէն բողոքի միթինկ մը գումարուեցաւ և ուրիշ մըն ալ Հանկ-Ճէուի մէջ՝ մայրաքաղաք Չէ-Քեանկի։

—Չէ-Քեանկի չինացի պաշտօնատարները հատուցումներ ըրին չինացի քրիստոնեաներուն՝ վերջին դէպքերուն առթիւ անոնց կրած վնասներուն համար։ Այդ պարագան նշանակալից է, քանի որ տէրութիւնները որ և է հատուցում չեն պահանջած չինացի քրիստոնեաներուն համար։ Չէ-Ֆուէն Թաքու երկարած ընդծովեայ հեռագրաթելը խզուած է։

Եոքոհամա.—Թոքիոյի լրագիրները կ'ըսեն թէ կ'առաջարկուի կրկնապատկել Ջի-Լի գտնուող ճափոնական զինուորներուն թիւը։ Թէեւ սովորաբար մայիսին կը կատարուի Քորէայի մայրաքաղաքը՝ Սէուլ գտնուող ճափոնական զինուորներու փոփոխութիւնը, սակայն այս տարի այդ գործողութիւնը հիմակուընէ պիտի կատարուի, նաեւ սպայակոյտի երեք սպաներ ալ Քորէա պիտի ղրկուին։ Անսովոր ոգեւորութիւն մը կը տիրէ ճափոնական նաւարաններուն մէջ, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ Ճափոն աւելի ազդու քաղաքականութեան մը պիտի հետեւի։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ ԴԱՏԸ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ

Մանաստըրէն կը գրեն անցեալ չորեքշաբթի օրուան թուականով.

Այսօր եղեռնադատ ատեանին առջեւ սկսաւ տասնինը Պուլկարներու դատը, որոնք ամբաստանուած են Սթավրօ անուն պուլկար քահանան սպաննած և ներքին բարեկարգութիւնը խանգարած ըլլալնուն համար։ Դատարանին սրահը նեղ ըլլալուն համար Նախագահ Րէշիտ պէյ պաշտօնարանին բակին մէջ վրան մը կանգնել տուաւ, ուր դատարանը գումարուեցաւ։ Այդ որոշման պատճառը այն էր թէ ունկնդիրները ստուար բազմութեամբ դիմած էին։ Դատավարութիւնը սկսաւ կէսօրին։ Ներկայ էին հելլենական հիւպատոսը, ռուսական հիւպատոսարանին թարգմանը, նահանգին թարգմանը, միւս դատարաններու նախագահները և դատական ու քաղաքային բազմաթիւ պաշտօնեաներ։ Նախագահը Ջինկարա էֆ.ի յանձնեց ամբաստանեալներէն Բիշոյի և Բէրոյի պաշտպանութիւնը. նաեւ Իսհաք, Սուլէյ և Սէրաֆիմ էֆենդիները պաշտպան փաստաբան կարգուեցան։ Քարտուղարը կարդաց ամբաստանիչ ատեանին տեղեկագիրը և ընդհանուր դատախազին ամբաստանագիրը, Թրայքօ, բնիկ Մանաստըրցի, ամբաստանուած է՝ Բիշոյի, Բէրօ Տիմոյի և Բէթրունիի մեղսակցութեամբ՝ ռէվոլվէրով սպաննած ըլլալուն համար Մոնաստըրի պուլկարական եկեղեցիին աւագերէց Տ. Սթավրօն, որ կը հակառակէր խռովարարական արարքներուն և անոնց մասին տեղեկութիւն տուած էր տեղական կառավարութեան։ Նաեւ պուլկարական վարժարանին պաշտօնեայ Ռիսթ Թասէ, գործաւոր Պասիօ Նաչօ, խանձի Ռիսթ Թալէ, նպարավաճառ Լազար Ռիսթ ու Սիրէքօթէ, վաճառական Բիէռ ու Ժորժ Բորէվ, անասնաբոյծ Միշէլ Նաում, ուսուցիչ Ժորժ Նայտօ, Վասիլ Բարախիմթրիու ու Սթէֆան Էլիա Կրուէվ, խանձի Թրիֆոն Եավանով ու Նալէ Բավլով, վաճառական ու նահանգին Իտարէի ժողովին անդամ Եովան Սթէրկիօ ու Էֆրայիմ Ռիզօ և ուսուցիչ Թէօտոր Լուքանով՝ որոնք ամբաստանուած են՝ խռովութիւն յարուցանել ուզած ըլլալնուն համար։ Այդ ամբաստանութիւնը հաստատուած է անոնց մէկ քանիին խոստովանութիւններովը, հակասական խօսքերով, անոնց տունէն գտնուած թուղթերով ու զէնքերով, վկայութիւններով և այլն։ Ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ ատոնց այդ արարքները կը համապատասխանեն Պատժական Օրէնքին 56-րդ յօդուածին տրամադրութեանը։ Թրայքօ 20 տարեկան երիտասարդ մը, արհեստով բրուտ, բացարձակապէս կ'ուրանայ ամէն բան, և կ'ըսէ թէ հարցաքննութեան ատեն իր ըրած խոստովանութիւնները բռնութեամբ խլուած էին իրմէ։ Նախագահը հարցուց Թրայքոյի թէ, մէկ կողմ թողլով ըրած խոստովանութիւնները, ձերբակալուած պահուն ձեռքը վառօդ կը հոտէր. նաեւ եկեղեցիին սպասաւորին զայն ճանչցած էր. զոհն ալ Թրայքոն ցոյց տուած էր մեռնելէ առաջ։ Ամբաստանեալը չպատասխանեց։ Նախագահը կարդալ տուաւ ամբաստանեալին յայտարարութիւնները, ուրկէ կ'երեւայ թէ ութ ոսկի ու ռէվոլվէր մը ստացեր և սպաններ է քահանան։ Ամբաստանեալը դարձեալ ուրացաւ։ Ետքը սկսաւ Թրիֆոնի (22 տարեկան) հարցաքննութիւնը։

Հարց.— Հարցաքննութեան մէջ ըսած ես թէ տասը տարիէ ի վեր Պուլկարիա և Կ. Պոլիս կը գտնուէիր, թէ վերջերս Սոֆիայէն ծննդավայրդ վերադարձեր ես, թէ Նալէի խանը իջեւանած ես, թէ Բաբա Սթավրոյի տունը չես գացած և թէ թուղթ մը չես կլլած։

Պատասխան.— Այո։

Հ.— Ո՞վ քեզի ցոյց տուաւ Նալէի խանը։

Պ.— Ոչ ոք. տղայութենէս ի վեր գիտէի այդ խանը։

Հ.— Ի՞նչպէս կրնաս յիշել այդ խանը, քանի որ տասներկու տարեկան եղած ատենդ հեռացած էիր ծննդավայրէդ։

Պ.— Խանին գտնուած շուկան կը յիշէի, և ոչ թէ խանը։

Հ.— Ուրեմն առաջնորդի մը պէտք ունէիր։

Պ.— Շուկային մէջ հարցուցի թէ ամէնէն աժան խանը ո՞րն էր։ Թուրք մը զայն ցոյց տուաւ ինծի։

Հ.— Պուլկարիայէն վերադարձած ատենդ ո՞րչափ դրամ ունէիր։

Պ.— Հինգ-վեց հատ քսան ֆրանքնոց։

Հ.— Խանին ի՞նչ վճարեցիր։

Պ.— Միայն ուտելիքի ծախքը վճարեցի և ոչ բնակութեան։

Հ.— Խանձին ինչո՞ւ համար քեզի ձրի ընդունեց։

Պ.— Այդ տեսակ խան մը ընդունած էի։

Հ.— Ո՞ւր կը բնակէիր։

Պ.— Խանին նրբանցքին մէջ, ուր չորս հոգի ալ կը պառկէին ինծի հետ։

Հ.— Օրը ո՞րքան ծախք կ'ընէիր. ո՞րչափ ատեն հոն կեցար։

Պ.— Երեք կամ չորս ղրուշ։ Ամիս մը կեցայ։

Հ.— Պահած տեղդ սնտուկ մը կա՞ր։

Պ.— Շարժուն սնտուկ մը կար։

Հ.— Բանտարկուած սենեակէդ փախչիլ փորձեցի՞ր, պատուհանին վանդակորմը կոտրելով։

Պ.— Ոչ։

Կը կարդացուի ոստիկանութեան տեղեկագիրը որ կը հաստատէ ամբաստանեալին ըրած փախչելու փորձը։

Հ.— Երբ բանտ մտար, վրադ քանի՞ ղրուշ ունէիր։

Պ.— 150-160 ղրուշ։

Հ.—Բաբա Սթավրոյի տունը գացա՞ծ էիր։

Պ.— Ոչ։

Կը բերուի ուրիշ ամբաստանեալ մը Եովան Սթէրկիօ, Թրնովացի, ծագմամբ Վլաք. Մինչեւ մէկ աստիճան ուսեալ կ'երեւայ. լաւ հագուած է. 30 տարեկան է։

Հ.— Հարցաքննութեան պահուն ըսած ես թէ տասնըութ տարի Պուլկարիա կեցեր և թէ վերջերս վերադարձեր ես մայրդ տեսնելու։ Ըսած ես նաեւ թէ երկու կամ երեք անգամ միայն Թրնովայէն Մանաստըր եկած ես և թէ միացեալ ժամանակը Թրնովա կ'անցընէիր։

—Այո։

Հ.— Պուլկարիոյ մէջ միայն վաճառականութեա՞մբ կը զբաղէիր թէ ուրիշ գործ կ'ընէիր։

Պ.—Միայն վաճառականութիւն։ Եօթը տարի առաջ զիս զինուոր առին և երեք տարի ծառայեցի բանակին մէջ։ Ձերբակալուելէս առաջ ամբաստանեալներէն եւ ոչ մէկը կը ճանչնայի։ Անգամ մը միայն Օթէլ տը Սըլոնիք գացի քեռայրս տեսնելու։ Բնաւ չհանդիպեցայ Կրուէվին և ոչ ալ ամբաստանեալներէն մէկին։

Հ.— Կ'ըսուի թէ Պուլկարիոյ մէջ ոճիր մը գործած ես և թէ ատոր հետեւանք մն է որ հոս վերադարձեր։

Պ.— Սխալ է. եթէ ոճիր մը գործած ըլլայի, անցագիր չէին տար ինծի։

Կը կարդացուի ոստիկանութեան 5 օգոստ. 1316 թուական տեղեկագիրը՝ յայտնող թէ ամբաստանեալին Մանաստըր գալուն պատճառը այն է թէ Քրաճիայի մարդասպանութեան համար կը հալածուէր, թէ ընկերակցութեան համար դրամ կը հաւաքէր և թէ յարաբերութիւններ ունէր Կրուէվի և Թրիֆոնի հետ։ Ամբաստանեալը ուրացաւ այդ պարագաները։ Կարդացուեցաւ 28 օգոստոս 1316 թուական ռումանական լրագրի մը թարգմանութիւնը, ուր գրուած էր թէ ամբաստանեալը թէեւ ծագմամբ Վլաք, ընկերակցութեան կը վերաբերի, թէ թղթակցութեանց համար միջնորդ է, թէ տասներեք տարի ծառայած է պուլկարական բանակին մէջ թէ ընկերակցութենէն տարին 1200 ֆր. կը ստանայ և թէ ոճրագործ մըն է։ Ամբաստանեալը պատասխանեց թէ Ռումանիոյ մէջ լրագրութիւններ ազատ ըլլալով, զարմանալի բան մը չի նկատեր երբ նոյն լրագիրը կը հիւրընկալէ իր մէկ թշնամիին գրած յօդուածը։ Նախագահը յետոյ բերել տուաւ Տամիանօս Կրուէվը ուսուցիչ Մանաստըրի պուլկարական կիմնազիոնին։ Ամբաստանեալը սեւ մօրուք ունի. 32 տարեկան է. կատարեալ համարձակութեամբ կը պատասխանէ նախագահին հարցումներուն։

Հ.— Կենսագրութիւնդ ըրէ։

Պ.— Ուսումս աւարտելէ ետքը Սմիլովոյի ուսուցիչ կարգուեցայ տարին 30 ոսկիով։ Ետքը նոյն պաշտօնը Բէրլէբէի մէջ վարեցի 40 ոսկիի տարեթոշակով։ Քիչ վերջը Սէլանիկի Մուրաթօրֆի տպարանը աշխատեցայ տարեկան 45 ոսկիի թոշակով։ Ետքը Իսթիպի մէջ ուսուցչութիւն ըրի. ապա պուլկար վարժարաններուն քննիչ կարգուեցայ 70 ոսկի տարեթոշակով և վերջապէս Մանաստըրի կիմնազիոնին ուսուցիչ՝ 90 ոսկիի տարեթոշակով։

(Շարունակելի)

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Մանաստըրէն ուղղուած նամակ մը կը հաղորդէ հետեւեալ վճիռը՝ որ չորս օր առաջ արձակուած է Մանաստըրի եղեռնադատ ատեանին կողմէ։ Թրայքօ, իբրեւ հեղինակ Բաբա Սթավրօ քահանային սպանութեան, մահուան դատապարտուած է։ Բիչօ, Բէրօ և Բէթրուս (փախած) իբրեւ մարդասպանութեան մեղսակից ու ընկերակցութեան անդամ՝ ցկեանս տաժանակիր աշխատութեան։ Եորկի Նայտօ Թրիֆոն, Տէմէթր Կրուէվ և Թէօտոր Լուքանով (փախած) իբր ընկերակցութեան անդամ՝ տասը տարուան տաժանակիր աշխատութեան։ Եովան Սթէրկիօ և Խանձի Նաչէ երեքական տարուան տաժանակիր աշխատութեան՝ առաջինը ընկերակցութեան գործերը վարած և երկրորդը գիտութեամբ պատսպարած ըլլալուն համար Թրիֆոնը։ Ուսուցիչ Սթէֆան և Սթանէլ, որոնք թէեւ ընկերակցութեան չէին պատկաներ, սակայն չէին ուզած կառավարութեան յանձնել իրենց քովը եղած թուղթերը, երկու տարուան բանտարկութեան։ Էֆրայիմ Ռիզօ, Եորկի ու Բէթրէ Բօբ և միւս բոլոր ամբաստանեալները անպարտ արձակուեցան՝ ապացոյց չըլլալուն համար։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

ԽՐԻՍԹՕ ՄԱԹՈՎ

Հարց.— Ամբաստանեալներուն մէջէն ո՞վ կը ճանչնաք։

Պատասխան.— Դպրոցին մէջ ճանչցած եմ Միլան Ռիզովը, Քոչօ Քարովալին, Քոչօ Արսօ Լազոն և Միլան Միխաիլովը։ Ասոնք երբեք իմ տունս չեն եկած։ Թրայչէ անունով երկու յանձնակատար-գործակալ կը ճանչնամ, մին Քէօբրիւլիի, միւսը Սէլանիկի մէջ։ Անգամ մը Խրիսթօ Նիքովը սրճարանին մէջ տեսայ։ Հոն ճանչցանք զիրար։ Կը ճանչնամ նաեւ Բէթրէ Թօչէվը, որ իմ դպրոցական ընկերս է։ Սանտոյի անունը առաջին անգամ ըլլալով կը լսեմ։

Հ.— Դրամ տուեր էք Սանտոյի, որ զէնքեր գնած և հրոսախումբերուն ղրկած է Անկոյի միջոցաւ։

Պ.— Բան մը չեմ տուած, սա պարզ պատճառով որ դրամ չունիմ։

Հ.— Ձեր անձնական ստակը չէք տըւած. այլ ընկերութեան դրամը։

Պ.— Առաջին անգամ ըլլալով կը լսեմ ընկերութիւն բառը։

—Ինչպէս կ'ըլլայ, դուք ընկերութեան առանցքն էիք և հրոսախումբերուն բոլոր պէտքերը դուք կը հոգայիք։

Պ.—Ինքզինքս բարեբաղդ պիտի համարէի եթէ այդպիսի բարձր դիրք մը գրաւէի, բայց այնպէս չէր. շատ կը զարմանամ ձեր այդպէս խօսիլը լսելով։

Հ.— Ծածկագրութեամբ կը թղթակցէիք հրոսախումբի պետերուն հետ եւ պատասխանները կը հաղորդէիք Տիմիթրի Թոնէվի Սոֆիա։ Նիքով կը ղրկէր նամակները։

Պ.— Ոստիկանութեան տեսուչին մօտ ալ նմանօրինակ բան մը ըսին ինծի։ Անհիմն է։

Հ.— Ծածկագրութեամբ կը թղթակցէիք նաեւ Սթրումիցայի Բարանովի հետ։ Միլան Միխայլովը ճանչցաւ զայն։

Պ.— Թերեւս նախնական հարցաքննութեան միջոցին, բայց դատարանին առջեւ ուրացաւ։

Հ.— Արդարութիւնը ի նկատի կ'առնէ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ եղած յայտարարութիւնը։

Պ.— Բռնադատած են զինքը և այդ յայտարարութիւնը ըրած է։

Հ.— Ինչո՞ւ համար չբռնադատեցին ձեզ։

Պ.—Ներեցէք զիս ալ բռնադատեցին, բայց բան մը չըսի, որովհետեւ բան մը չունէի ըսելիք։

Հ.— Ըսել է երբ մարդ բան մը չունենայ ըսելիք, բռնադատումը բանի մը չի ծառայեր։

Պ.— Առտուան ժամը մէկին տանս մէջ ձերբակալեցին զիս, պարկի մը մէջ դրին գիրքերս, ամէն կողմ խուզարկեցին և բան մը չգտան. ծածկագրութեանց բանալին պահանջեցին ինծի։ Վեց օր ամբողջ բռնադատեցին զիս, և սակայն բան մը չըսի։

Հ.—Դպրոցին մէջ ապաստան տուեր էք Միլան Ռիզով անուն մէկու մը՝ որ կ'ուզէր խոյս տալ արդարութեան ձեռքէն։

Պ.— Անկարելի է, որովհետեւ պարապ տեղ չկայ դպրոցին մէջ։

Հ.— Խրիսթօ Նիքովի գրել տուեր էք ընկերութեան կանոնագրութեան առաջին 26 յօդուածները (միւս 14 յօդուածները Բէթրէ Թօչէվի կողմէ գրել տրուած է անոր)։ Ռեֆորմի համար ձեր գրած յօդուածները մաքուրի քաշել տուեր էք Միլան Ռիզովի։

Նախագահին պահանջումին վրայ՝ քարտուղար Լութֆի էֆ. ամբաստանեալին ցոյց կու տայ կանոնագրութեան յօդուածները և նամակներուն բնագիրները, որոնց տակը կը գտնուի հետեւեալ ստորագրութիւնը.— «Խրիսթօ Մաթովի կողմէ յանձնուած՝ նորէն ընդօրինակուելու համար»։

Պ.— Կը տեսնեմ և կը հաստատեմ թէ կանոնագրութիւն կոչած թուղթերնիդ յունական գիրերով գրուած են, զոր չեմ գիտեր։ Կը հաստատեմ նաեւ թէ կանոնագրութեան յօդուածներուն երկրորդ կէսը Թօչէվի կողմէ գրել տրուած է ըսելնիդ, իմ և անոր յանցապարտութիւնը հաստատելու համար է։ Գալով նամակներուն, ինծի չեն վերաբերեր անոնք. «Բէրլէբէ» նշանակուած է անոնց վրայ. այդ տեղէն եկած ըլլալու են։ Նամակները առանց քերթուքի գրուած են, հետեւաբար զանոնք մաքուրի քաշելու պէտք չկար։

Հ.— «Բէրլէբէ» բառը բան մը չի նշանակեր։ Դիտմամբ գրած էք զայն, որպէս զի յետոյ կարենաք ուրանալ զանոնք գրած ըլլալնիդ, ինչ որ կ'ընէք հիմա։ Գալով ընդօրինակութեան, շատ լաւ պէտք ունեցած կրնաք ըլլալ անոր մէկ պատճէնը պահելու։ Խնդիրը սա է թէ դուք Միլան Ռիզովի յանձնարարա՞ծ էք թէ ոչ այդ ընդօրինակութիւնը ընելու։

Պ.— Այդ նամակին հեղինակը աւելի պիտի ջանար իր ձեռագիրը ծածկել։ Այդ նամակը իմս չէ և Միլան Ռիզով դատարանին առջեւ չէ ըսած որ ատուցի ընդօրինակած է զայն։

Հ.— Սակայն հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ ըսած է։

Պ.— Եթէ այդպէս ըսած ալ ըլլայ, ինծի չի վերաբերիր ատիկա։ Ես ուզեցի հարցաքննիչ դատաւորին գանգատիլ այն բռնութեանց մասին, որոնց ենթարկուեցայ։ Պատասխանեց թէ իմ ըսածներս պիտի արձանագրէր և թէ այդ մասին պարտէի դատարանին առջեւ յայտնել իմ գանգատներս, ինչ որ կ'ընեմ այս պահուս։

Ընդհանուր դատախազը հետեւեալ հարցումը ըրաւ.

Հ.— Ընդհանուր դատախազը քանիցս հարցաքննիչ դատաւորին քով տեսաք, ի՞նչու համար չգանգատեցաք։

Պ.— Ստուգիւ տեսայ, բայց Օրէնքէ տեղեկութիւն չունիմ, նոյն իսկ չէի գիտեր թէ ընդհանուր դատախազի պաշտօն մը կայ։

ԲԷԹՐԷ ԹՕՉԷՎ

Հ.— Ի՞նչով կը զբաղիք։

Պ.— Պուլկարական մետրապոլիտարանին դրասենեակին պաշտօնեայ և նախակրթական վարժարաններու քննիչ եմ։

Հ.— Դուք ամբաստանուած էք թէ խռովարարական ընկերութեան արարքներու մասին տեղեկութիւն ունիք և անոր կ'անդամակցիք։

Պ.— Ճշմարիտ չէ։

Հ.— Ամբաստանեալներուն մէջ ո՞վ կը ճանչնաք։

Պ.— Կը ճանչնամ Իսթիմաթ քահանան, Խրիսթօ Մաթով ուսուցիչը, տոքթ. Թաթարճիէվը, խանձի Վասիլը, ճաշարանատէր Թանասը, Միթօ Պլաչէվը և Միլան Ռիզովը։ Միւսները չեմ ճանչնար և Սանտոյի անունը առաջին անգամ հոս լսեցի։

Հ.— Միլան Միխայլով խոստովանած է թէ հրոսախումբերուն հրահանգներ ղրկելու համար զինքը կը գործածէիք և թէ ընկերութեան կը մասնակցէիք և պետերուն հետ կը թղթակցէիք։

Պ.— Չեմ ճանչնար Միլան Միխայլովը և այս վերջինը բան մը չէ ըսած դատարանին առջեւ, որպէս զի այդ տեսակ հարցումներ ուղղէք ինծի։ Մնաց որ, ամէն ոք իր գործերուն համար պատասխանատու է և Միլան Միխայլով ալ իր գործերուն համար։

Հ.— Միխայլով իրողութիւնները չէ ժխտած դատարանին առջեւ։ Միայն թէ ըսած է որ զինքը բռնադատած են խոստովանելու։

Պ.— Իր յայտարարութիւնը ատոր համաձայն չէ։

Հ.— Խրիսթօ Նիքով ալ միեւնոյն իմաստով խօսեցաւ։ Անկէ զատ ըսաւ թէ Մաթովի հետ ծածկագրութեանց բանալիները ունէիք ձեր քով և թէ այդ բանալիները Սանտոյի տունը ղրկուած էին ոստիկանութեան խուզարկութենէն առաջ։

Պ.— Խրիսթօ Նիքով ատանկ բան չըսաւ դատարանին առջեւ։

Հ.— Այո՛, ըսաւ։

Պ.— Այն ատեն ես չլսեցի։

Հ.— Խրիսթօ Նիքով նաեւ խոստովանած է թէ դուք իրեն գրել տուեր էք կանոնագրութեան մէկ մասը։ Նմանապէս հաստատուած է թէ դրամ տուեր էք Միթօ Պլաչէվի։

Պ.— Բան մը չեմ գիտեր։ Նիքով ատանկ բան չըսաւ դատարանին առջեւ։

Հ.— Խռովարարական գործակալներ ղրկեր էք Քոչօ Արսոյի տունը բնակելու համար։ Նաեւ հոն ղրկած էք չարագործ մը՝ որ յօդացաւէ կը տառապէր։ Արսօ ըսաւ ատիկա։

Պ.— Չեմ ճանչնար Արսոն և ոչ ալ իր տունը։

Հ.— Միլան Ռիզովը կը ճանչնա՞ք։

Պ.— Ո՛չ, վարժարանին աշակերտները չեմ ճանչնար։

Հ.— Յօդուածներ կը գրէիք Ռեֆորմի համար, հրոսախումբերու պետերուն հետ կը թղթակցէիք և դրամ կը բաշխէիք անոր անդամներուն, ինչպէս խոստովանեցաւ արդէն Միլան Ռիզով։

Պ.— Աստուած հեռու պահէ զիս նմանօրինակ զրպարտութիւններէ։ Բոլորովին անտեղեակ եմ ձեր ըսածներուն։ Ինը տարիէ ի վեր ունեցած հիւանդութիւնս դարմանելու համար դրամ չեմ գտներ և դուք կ'ըսէք որ դրամ կը բաշխեմ ուրիշներուն։

Հ.— Ընկերութեան դրամը կուտայիք, որուն կնիքը ունէիք ձեր քովը, ինչպէս կը հաստատէ Միլան Ռիզովի յայտարարութիւնը։ (Ընկերութեան կնիքը ցոյց կը տրուի ամբաստանեալին, որ կ'ըսէ թէ բան մը չի գիտեր)։

Հարցաքննութիւնը կ'աւարտի։

(Շարունակելի)

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ կայս. անձնական Գանձուն արքունի կալուածներու յանձնաժողովին առաջին քարտուղար Հաշիմ պէյի: Միւթեմմիզի աստիճան՝ արքունի ագարակներու երկրագործական քննիչ Լեւոն էֆ.ի:

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. անձնական հրացանակիրներու միրլիվա Ալի փաշայի: Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Իտալիոյ առեւտրական նախարարութեան խորհրդական Պ. Վիթթորէ Պոնածծարիի:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ.— Երէկ իրիկուն, երեքշաբթի, Ըլտըզի կայս. պալատան մէջ կայս. հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Պ. Բանսայի որ Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպանը ըլլալով մինոյն պաշտօնին կոչուած է Լոնտոնի մէջ: Կայս. այդ հացկերոյթին ներկայ գտնուելու պատիւը ունեցան դատական ու կրօնական գործոց նախարարը, Սպարապետը և ծովային ու արտաքին գործոց նախարարները, Թոփխանէթարանի վերատեսուչը, Վեհ. Սուլթանին փեսան՝ Ֆէթհի փաշա, Իտալիոյ դեսպանատան պաշտօնեաներէն ոմանք և պալատական պաշտօնատարներ: Յետոյ Պ. Բանսա Վեհ. Սուլթանին մատոյց՝ օսմանեան արքունեաց մօտ իր պաշտօնին աւարտած ըլլալը ծանուցանող արքայական գիրը և իր հրաժեշտի ողջոյնը:

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ.—Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ, Ռուսիոյ և Ֆրանսայի դեսպանները, երկուշաբթի կէսօրէն վերջը, Աւստրիոյ դեսպանատունը գացին և այցելութիւն տուին դեսպան Պառոն փ ն Քալիչէի:

ՍՊԱՐԱՊԵՏԸ.— Երկուշաբթի օրը, Պէշիքթաշի Եէնիմահալլէ թաղին մէջ պատահած հրդեհին առթիւ, Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ կրակը Սպարապետ Րիզա փաշայի ապարանքին մօտ կը գտնուի, բարեհաճեցաւ երեք անգամ թիկնապահներ ղրկել անոր ապարանքը: Հրդեհը մարելէն վերջը Սպարապետ փաշան կայս. այդ հոգածութեան համար՝ երախտագիտական ուղերձ մը մատոյց յատս կայս. Դահլիճ:

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.— Մէքքէէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով, երեք հարիւր հազարէ աւելի իսլամներ ուխտագնացութիւն կատարեր եւ բարեմաղթութիւններ ըրեր են Վեհ. Սուլթանին համար: Ուխտաւորներուն առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է և կը պատրաստուին իրենց տեղերը վերադառնալ:

Պ. ԲԱՆՍԱ.—Կ. Պոլսոյ իտալական նախորդ դեսպան Պ. Բանսա, այսօր, եւրոպական կառախումբով, ընտանեօք կը մեկնի մայրաքաղաքէս: Տիկին Բանսա Իտալիա պիտի մնայ. իսկ Պ. Բանսա իր ճամբան պիտի շարունակէ և դէպ իր նոր պաշտօնատեղին Լոնտոն պիտի ուղեւորի:

—Բոլոր դեսպանները, երէկ, խմբովին իրենց լուսանկարը հանել տուին զոր Պ. Բանսայի պիտի նուիրեն՝ Կ. Պոլսէն մեկնելուն առթիւ:

—Մինչեւ նոր դեսպանին ժամանումը, խորհրդական Կալլինա կոմսը գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ սահմանագլուխին վրայ, կ'ըսէ Սէրվէթ, զէնքի հին մթերանոցները պիտի նորոգուին: Նաեւ այդ սահմանագծին մօտ հեռագրական նոր կայաններ պիտի հաստատուին:

ՍԷՐԸԶԻ կառավարիչին պահանջումով, չորս ռամկան զինուորներու խումբ մը պիտի կազմուի՝ հսկելու երկաթուղիի գծին վրայ՝ Տրամայի ու Սէրէզի մէջ տեղը, և ապահովելու շրջականերու ժողովուրդին անդորրութիւնը:

ՀԱՄՊՈՒՐԿԷՆ կը գրեն թէ քիչ ատենէն Կ. Պոլիս պիտի ղրկուին 2,800,000 մաուզերեան փամփուշտներ՝ օսմ. բանակին համար:

ՆՈՐՔԻ ԴՈՒՔՍԸ. — Բոռ-Սայիտէն կը հեռագրեն թէ Նորքի դուքսը ու դքսուհին կիրակի օրը հոն հասեր են, անկէ իրենց ճամբան շարունակելու դէպի Աւստրալիա: Խտիվին եղբայրը անոր կողմէ բարի գալուստ մաղթեր է դուքսին ու դքսուհիին:

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Գոհունակութեամբ կ'իմանանք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է երրորդ կարգի Շէֆգաթ պատուանշան շնորհել Մոնիթէօռ Օռիանթալ և Սթամպուլ լրագիրներու արտօնատէր Պ. Պէլլիսի աղջկան՝ Օր. Աննա Պէլլիսի և եղբօրը՝ Պ. Ժօ. Ժ Պէլլիսի որ Մոնիթէօռի վարչական պաշտօնեան է: Մեր խնդակցութիւնները կը յայտնենք այս առթիւ:

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՃԱՌԸ.— Կ. Պոլսոյ ռուսական հնագիտական կաճառին պատուակալ անդամ կարգուեցան Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆ կոմսը, Կ. Պոլսոյ սերպիական դեսպան Սավա Կրուիչ զօրավարը և Սոֆիայի համալսարանին ուսուցիչ Պ. Միլեթիչ:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց այն որոշումը որով Յունաստանէն Թուրքիա ներածուած ապրանքները ենթակայ պիտի չըլլան մաքսային ընդհանուր սակացոյցին: Այդ որոշումը տրուած էր երկու կառավարութիւններուն միջեւ գոյացած համաձայնութեան մը հետեւանքով: Ասկէ վերջը Յունաստանէն Թուրքիա բերուած ապրանքներէն հարիւրին ութ մաքս պիտի առնուի ըստ արժէքին, մինչեւ որ կնքուի առեւտրական նոր պայմանադրութիւնը:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Լլոյտ Կրիսքոմ, անցեալ օրը, Ամերիկա ուղեւորեցաւ հինգ ամսուան արձակուրդով:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Օսմ. Փարոսներու վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Սեւ Ծովի Րումէլի եզերքին վրայ գտնուած Քալաքրիայի փարոսը փլած է կիրակի օրուան երկրաշարժին առթիւ: Առժամեայ փարոս մը պիտի դրուի, մինչեւ որ նորը շինուի:

ԻԶՄԻՐԻ գրաքննութիւնը տեղեկագրած է կրթական նախարարութեան թէ ելմտական անցեալ տարւոյն Իզմիրի մէջ 1,343 զանազան գիրքեր գրաւած ու այրած է:

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ.—Ձեռնհաս պաշտօնատունը որոշեց տալ Շէյխի վճռագիրներու գործադիր պաշտօնեայի նախորդ օգնական Արիֆ պէյի խնդրած մենաշնորհը՝ Պրուսայի նահանգին Իզնիկ (Նիկիա) լիճը մաքրելու համար:

ՄԻՍԻ ԳԻՆԸ.—Իգտամ կ'ըսէ թէ ոչխարի վաճառական Եանեալը Մուսթաֆա աղա, այս շաբթու, Պէրկամայէն բազմաթիւ ոչխարներ բերած ու մսավաճառներուն բաշխած ըլլալով, միսին գինը 25 փարա իջեր է՝ իւրաքանչիւր օխային:

ՉԵՉՄ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ.—Եղեռնադատ ատեանը վաղը պիտի դատէ առեւտրական դատարաններու վճռագիրներուն գործադրութեան ճիւղին աւանդներու արձանագրիչ Հասան Րիզա էֆ.ն որ 3500 ոսկիէ աւելի գումար մը իւրացուցած է՝ խարդախութեամբ:

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԳԱՆՁԱՊԵՏ Տիւրրիզադէ Մէհմէտ Տիւրրի էֆ. երէկ մեռաւ ութսուն տարեկան:

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ատեանին անդամ Մաքբուլիզադէ Շէֆիք պէյ երէկ մեռաւ:

ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՄԱՆԻ բաժնետէրերու ընդհանուր ժողովը որոշեց յիսուն Փր. շահաբաժին վճարել:

ԼՈՅՏԻ շոգենաւային Ընկերութիւնը տասնըութ միլիոն Փր.ի փոխառութիւն մը պիտի ընէ նոր շոգենաւեր շինելու համար:

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ պուլկար կառավարութիւնը ծանուցեր է իր բոլոր պաշտօնեաներուն չմասնակցիլ որ և է ընկերութեան, գիտնալով որ հակառակ պարագային մէջ պիտի պատժուին:

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ մէջ կառուցուած բժշկական վարժարանի նոր շէնքին շինութիւնը մինչեւ աշուն աւարտելու համար, հրահանգ տրուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնատանին կողմէ:

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. դեսպան Քոսթաքի փաշա, Լորտ Սոլզպէրիի բնակարանը երթալով, ողջախոսութիւնը հարցուցեր է:

ՍԸՎԱԶԻ նահանգին մէկ քանի գաւառակներուն մէջ ալ կիրակի առտու երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են:

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Սուտանի կառավարութիւնը քննութեան ենթարկած է ծրագիրը այն երկաթուղիի գծին, որ Խարթումէն մինչեւ Մէթէմմէ պիտի շինուի՝ Հապէշիստանի սահմանագլուխին և Կապոյտ Նեղոսի եզերքին վրայ:

—Եգիպտական կառավարութեան և Թանկագին քարերու հանքերուն արտօնատէր Պ. Ճէյմսըն Մորիսի միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ, այդ հանքերու շահագործումը 18 ամիս պիտի տեւէ՝ 1901 հոկտեմբերէն մինչեւ 1903 ապրիլ: Հանքերու շրջանակին մէջ գտնուած հնութիւնները կառավարութեան պիտի պատկանին: Պ. Ճէյմսըն պեղումներու և հետազօտութիւններու բացարձակ մենաշնորհը պիտի ունենայ: Մենաշնորհի 18 ամսուան պայմանաժամին մէջ առ նուազն 5000 ոսկի պիտի յատկացնէ շահագործման աշխատութիւններուն: Իւրաքանչիւր փէտտանի համար 2 ոսկի և հանքերու զուտ արդիւնքներէն ալ հարիւրին 25 պիտի տայ կառավարութեան:

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Անցեալ օր Բերայի մէջ Պ. Եամմասի ճաշոնական վաճառատան պահապան Մուսթաֆա, վաճառատունէն վերադառնալուն տեսաւ թէ դուռը բաց է, դրամարկղը կոտրած և 150 ոսկիի չափ գողցուած է: Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկելով ձերբակալեց վաճառատան կից գտնուած ապարթըմանին դռնապանը՝ Իզզէթ և Մկրտիչ Առաքել, Սեդրակ ու Կարապետ անուն անձերը: Հաստատուելով որ նոյն ապարթըմանին բանալին կը բանայ նաեւ վաճառատան դուռը, և միանգամայն թէ այս վերջինը բանալու համար ճնշման նշան չկայ, Իզզէթ որուն քով էր ապարթըմանին բանալին, բանտարկուեցաւ:

ՊՈԼՍՈՅ Էյրիգաբու Թաղին մէջ, երէկ, վարձու կառք մը կոխոտեց Հագոպ անուն տղայ մը որ վիրաւորուեցաւ:

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ Ղալաթիոյ, Բերայի և Պոլսոյ մասնաճիւղերը գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ ուրբաթ, 5 ապրիլ և երկուշաբթի 8 ապրիլ (Ն. Տ.):

ՊԱԶԱՐ ՍԹԱՄՊՈՒԼ
ԱՊՏԻՒՐՐԱՀՄԱՆ ԹԷՎՖԻԳ ԷՖԷՆՏԻ
Պոլիս, Պահչէ Գաբու, թիւ 51

Այս ծանօթ վաճառատան մէջ կարելի է գտնել եւրոպական լաւագոյն ապրանքներ, շալիկներ, գիշերանոցներ, տէքոլթէ շալիկներ, թաշկինակներ, գուլպաներ, ֆանէլաներ, անուշահոտութիւններ, սպաժաւորով լամբաներ, պայուսակներ և այլն, և այլն: Բոլոր ասոնք աներեւակայելի ըլլալու աստիճան աժան գիներով: Դիմեցէք ու գոհ պիտի մնաք:

Ազգային Լուրեր

Երէկ, Ազգ. Հիւանդանոցի որբանոցին մէջ սկսաւ երկրագործական դասընթացքը. այս մասին հոգաբարձութեան տուած որոշումը ծանուցած էինք քանի մը օր առաջ: Այդ առաջին դասին ներկայ գտնուեցան Հիւանդանոցի տնօրէն տօքթ. Շիրինեան էֆ., որբանոցի տնօրէն Նիկողոսեան էֆ., ինչպէս նաեւ Ղուկասեան Նշան և Սուրենեան էֆէնտիները ու Տոքթ. Տաղաւարեան էֆ.: Այս վերջինը, ի դիմաց հոգաբարձութեան բացաւ դասընթացքը, պարզեց հոգաբարձութեան որոշումն ու դասընթացքին ծրագիրը, և խօսքը տուաւ Գալֆայեան էֆէնտիի. որուն յանձնուած են ընդհանուր երկրագործութեան դասերը: Այդ դասին ներկայ գտնուեցան նաեւ որբանոցի երբեմնի ուսուցիչները: Ընդհանուր դասընթացքը պիտի տեւէ երկու տարի, շաբաթը երկու ժամ դասով: Ինչպէս գրած էինք արդէն, Գալֆայեան էֆ.է զատ ուրիշ երեք մասնագէտ ուսուցիչներ ալ պաշտօնի պիտի կոչուին մօտ օրէն՝ նոյն դասերուն համար:

Պաշտօնակից մը, այս առթիւ խօսելով այդ երկրագործական դասերուն վրայ, դիտողութիւն կ'ընէ թէ առանց գործնական վարժութեան՝ ատոնք չպիտի կրնան օգտակարութիւն մը ունենալ, և իբր հաստատութիւն իր ըսածին՝ կը յիշէ երկրագործական այն դասընթացքը՝ որ տարիներ առաջ Ամատեան էֆ.ի տեսչութեան օրով սկսուած է նոյն հաստատութեան մէջ և արդիւնք մը չէ՛ տուած: Թէ առաջին ձեռնարկ մը այդ ճիւղին մէջ չէ՛ յաջողած, ատիկա չենք կարծեր որ պատճառ մը ըլլայ նմանօրինակ երկրորդ ձեռնարկի մը անյաջողութեան: Մարդէ մարդ և գործէ գործ տարբերութիւն մը միշտ կրնայ գտնուիլ անշուշտ: Իսկ թէ այդ երկրագործական դասընթացքը օգտակարութիւն մը չէ՛ կրնար ունենալ՝ գործնական վարժութիւններու ընկերացած չըլլալուն, ատ ալ քիչ մը տարօրինակ կ'երեւայ մեզի: Որովհետեւ չենք կարծեր թէ դասընթացքին գաղափարը յղացողները մասնագէտ երկրագործներ հասցնելու նպատակը ունեցած են իրենց: Ընդհակառակը, այդ դասընթացքը հաստատելով, ուզած են երկրագործութեան մասին նախնական, բայց վերջապէս կարեւորութենէ ո՛չ—զուրկ ծանօթութիւններ տալ ա՛յն տեսակ տղոց՝ որոնց մեծագոյն մասը վաղը միւս օր գաւառները պիտի երթայ, գրեթէ ընդհանրապէս երկրագործութեան պարապելու համար: Այդ մտածումով արդէն, եւրոպական գրեթէ բոլոր վարժարանները. մասնաւորաբար ֆրանսականները երկրագործական դասընթացք մը աւելցուցած են իրենց դպրոցական ծրագրին վրայ, ու նոյն իսկ հոս, Պոլիս կայս. բոլոր Իտատիէ վարժարաններուն մէջ նոյն դասընթացքը պարտաւորիչ դարձուած է:

Մեր կարծիքով, երկրագործական դասընթացքը բնաւ անօգուտ բան մը չէ Հիւանդանոցի որբանոցին համար: Նկատի առնելով այն գովելի եռանդը՝ որով սկսուած է գործին, և այն մասնագէտ ուսուցիչներն ալ որոնք պաշտօնի կոչուած են, այժմէն կրնանք յուսալ թէ այդ դասընթացքը պիտի ունենայ իր առանձին օգտակարութիւնը՝ ուղղակի որբերուն համար, ինչ որ կը դրդէ մեզ հիմակուց իսկ սրտանց շնորհաւորել ո՛րչափ գաղափարը յղացողը, այնչափ մըն ալ Հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը որ բնաւ առիթ չի փախցներ իր վարած հաստատութեան համար օգտակար կարգադրութիւններ ընելու:

—Սուրհանդակ կը ծանուցանէ թէ Ստեփան Ոսկանի 100ի չափ հայերէն ոտանաւորները և մէկ կիսկատար վէպը երեւան հանուեր են:

—Մաքրզուանի Տ. Ակիբսիմոս քահանայի խնդրին վերաբերող թուղթերը՝ Ս. Պատրիարքին ղրկուած էին: Ն. Սրբազնութեան կողմէ այդ թուղթերը յանձնուած էին Կրօնական Ժողովոյ ատենապետ Սրբազանին՝ որ այս անգամ գրաւորապէս մատուցեր է իր կարծիքը:

—Աղերդի տեղապահ Փաւէն վարդապետ Մուշ գացած ըլլալով, Պատրիարքարանը այս մասին տեղեկութիւն պահանջեց Բաղէշի առաջնորդէն:

—Սոֆիայի մեր թղթակիցէն. «Պողճեան վարդապետ իրմէ մեծ կրօնական պետերու հանդէպ բռնած ըմբոստ ընթացքը և իր հրամանին տակ գտնուելու դժբաղդութիւնը ունեցողներու նկատմամբ ունեցած որ և է կրօնականի մը անվայել և անքաղաքավար վարմունքը ամէն օր ապացոյցներով ի յայտ բերելու վրայ է: Ս. Պատրիարքը Սոֆիայի ժողովրդին կողմէ ցոյց տրուած դժգոհութիւնը մասնաւոր ուշադրութեան արժանի ընելով և նոյնպէս մեր եկեղեցականներուն բարւոք և պատուաւոր դիրքի մը մէջ տեսնելու նախանձախնդրութիւնովը կը հրամայէ Պողճեանին որ, Ֆիլիպէի պանդուխտներուն մէջ, թշուառ կեանք մը վարելու դատապարտուած Նոլպանտեան ծայրագոյն վարդապետը իբր Հոգեւոր Հովիւ Սոֆիա ուղարկէ, բայց Պողճեան զանազան մեքենայութիւններով չուզեր գործադրել այդ պատրիարքական հրամանը և հոն կ'ուղարկէ ուրիշ քահանայ մը որ արդէն Ֆիլիպէի մէջ իր ունեցած պաշտօնովը հանգիստ ապրելու վրայ է եղեր, և Պատրիարքարան կը տեղեկագրէ թէ արդէն Սոֆիայի համար ինքը քահանայ մը կարգած է: Բայց Ս. Պատրիարքը Պողճեանին բանեցուցած վրան բաց վարպետութիւններուն միանգամ ընդ միշտ վերջ մը տալու համար՝ կ'ըսեն թէ իր հեռագիր նամակովը Պողճեանին խիստ կերպով կ'ազդարարէ որ Նոլպանտեան անպատճառ պէտք է Սոֆիա ղրկուի: Ասոր վրայ Պողճեան ճարահատ Հասքէյի առժամեայ և անարժան չորս հատ թաղական անդամներուն գիր մը ուղղելով կ'ըսէ թէ Նոլպանտեանը իր կամքին հակառակ, Պատրիարքարանի կրկնակի հրամաններուն վրայ՝ ստիպուած է Սոֆիա ղրկել, միւս կողմէն ալ անպաշտօն կերպով կը գրէ թէ հոն ղրկուած Յովակիմ քահանան ճամբուի և Նոլպանտեանին ալ պաղ ընդունելութիւն մը ընեն որ այս վերջինը ստիպուի Սոֆիայէն հեռանալ: Խեղճ Նոլպանտեան վեց օրէ ի վեր հոս է, բայց մեր ինքնակոչ առժամեաները Պողճեանին նամակին վստահելով զինքը չեն ուզեր ճանչնալ իբր Հոգեւոր Հովիւ և հակառակ Պատրիարքարանի կրկնակի հրամանին, Յովակիմ քահանան է որ դեռ կը պաշտօնավարէ: Ահաւասիկ ապացոյց մըն ալ իմ ըսածներուս թէ Պողճեան ո՛չ Կրօնական Ժողովոյ և ո՛չ ալ Պատրիարքարանի հրամաններուն կ'անսայ: Հասքէյի չորս հատ առժամեաները հինգ ամիս առաջ, Պողճեան, առանց նախապէս Պատրիարքարանի հրամանը առնելու և ինչպէս յայտնի է հակառակ Կրօնական Ժողովոյ անցած նոյ. 7ին տրուած մասնաւոր որոշման, կառավարութեան ներկայացնելով անոնց պաշտօնը վաւերացնել տուած էր, մի միայն այդ անձերը իր գործիքը ընելով արդէն որբերուն դրամովը գրպանները լեցուն Ֆէսլեանը կառավարութեան կողմէ դպրոցին տրուած նպաստ ալ բռնաւորելու համար, գործ մը զոր ժողովուրդին կողմէ ընտրուած ոչ մէկ բարեխիղճ անձ պիտի ուզէր կատարել: Այդ վաւերացման հետեւանքը սա եղաւ որ չորս հատ անարժաններ Սոֆիայի հայ գաղթականութեան գլխուն փորձանք եղան, և Պատրիարքական հրամանները անգամ անլսելի մնալու դատապարտուեցան. դպրոցին նպաստովը Պողճեանի սենեակին վարձքը վճարուեցաւ, և դպրոցի պաշտօնեաները անօթի մնացին և թէ Նոլպանտեան ծայրագոյն վարդապետը Ֆիլիպէի օթելէ մը անկիւնէն Սոֆիայի օթելի մը անկիւնը փոխադրուելով արգահատութիւն գրաւելու աստիճան խեղճութեան մատնուեցաւ: Պատրիարքարանը այս չարիքներուն առաջքը առնելու համար, առժամեայ թաղական մարմինը Պողճեանի միջոցաւ լուծել տալու է և պէտք է զայն ալ տեղեկագրելու է Նոլպանտեան վարդապետին: Իրաւ թէ Ս. Պատրիարքը մասնաւոր հոգածութեամբ այս մասին ալ գրած էր Պողճեանին, բայց ինչպէս յայտնի է, Պողճեան դիւրութեամբ հրամանի հնազանդողներէն չէ. Պատրիարքարանը պէտք է կրկնէ իր հրամանը որ Պողճեան ալ ստիպուի գործադրել, ահա միակ միջոցը որով կարելի պիտի ըլլայ առնել այս խնդիրներուն առաջքը»:

ԱԶԴ.—Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ յառաջիկայ հինգշաբթի (22 մարտ 1901), Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրը հրաւիրուած է իր հոգեշունչ քարոզութեամբ հոգեւորապէս մխիթարել բարեպաշտ ուխտաւորները:

Ղալաթիա, 19 մարտ 1901

Ծանօթ.—Սկզբն. Արեւագալի ի ժամ 2 1/2
» Քարոզի » 3 1/2

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Առ. Տ. ԹՈՐՈՍ ՔԱՀԱՆԱՅ

Սրբակրօն Տէր Հայր,

Կրօնաթերթի մը պակասը օր քան զօր զգալի դարձած էր մեզի համար, և դուք ջանացիք ձեռնհասութեամբ այդ պակասը լրացնել իբր աստուածաբան քահանայ, բան մը՝ որուն համար շնորհակալութեան և գովեստից դրուատիքներ ներկային և ապագային ընդունելու պիտի արժանանայիք այն ամէն ուղղամիտ անձերէն՝ որոնք փափաքող են ձեր թերթին յառաջդիմութեան, Սակայն չեմ վարանիր ցաւ ի սիրտ յայտնել թէ՝ ձեր կրօնաթերթը իրմէ սպասուած արդիւնքը ցոյց չտալէ զատ՝ շատերու ալ դժգոհութեան առիթ ըլլալէ չէ խուսափած:

Մենք ուրախ պիտի ըլլայինք երբ փոխանակ ձեզ ուղղուած դրուատալից նամակները հրատարակելու, որոնք բոլորովին կրօնական հանգամանք ունենալէ զուրկ են, ձեր թերթին էջերը կրօնական և աստուածաբանական խնդրոց վրայ լուրջ խորհրդածութիւններով լեցուած տեսնէինք:

ՄԱՆՈՒԿ Յ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Երուսաղէմ, 9 մարտ.

ԱՊԱՐԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց
Ղալաթա, Զիւլֆարի փողոց, Սելանիկ խան, Թիւ 1—9

Նոր հաստատուած այս մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գործեր, տոքում և թաւշեայ գործեր, «քէչէ»ներ, «թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քօրնիշներ, գետնի մուշամպաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ: Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով.

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ
635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս օը Քոնսթանթինոբըլ)

ՍԵՐՊԻԱ

ՊԵԼԿՐԱՏ, 2 ապրիլ. — Նովաքովիչի նախարարութիւնը հրաժարեցաւ: Աղեքսանդր Թագաւորը ընդունեց այդ հրաժարականը: Հրաժարեալ դահլիճին արտաքին գործոց նախարար Պ. Վույիչ պիտի յանձնուի նոր դահլիճին կազմութիւնը:

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ. — Իտալիոյ Նախարարապետ Պ. Ծանարտէլլի Մոտէնայէն ժամանեց կէսօրէն վերջը. Կարճ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Գերմանիոյ նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսին հետ, որ մէկ ժամ յետոյ հասաւ: Պ. Ծանարտէլլի նորէն Մոտէնա վերադարձաւ, ուր պիտի անցընէ զատկական տօները: Ֆոն Պիւլով կոմսը Վենետիկ ուղեւորեցաւ:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

ԲԷՇԹԱ.— Իրիկուան ժամ 6ին երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ զգացուեցան Հունգարիոյ մէկ քանի քաղաքներուն, մասնաւանդ Սէվլինի, Արատի, Թէմշվարի, Ջէկէտինի և Նէօսատի մէջ, ուր վնասներ ալ պատահած են:

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Այսօր երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեցաւ որ քանի մը երկվայրկեան տեւեց:

ՉԻՆՈՒՐ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԷՐԼԻՆ.— Իւրէթէյ կը ծանուցանէ թէ Վալտէրսէ մարէշալին նախագահութեամբ կատարուած գումարումի մը հետեւանքով, միջազգային զինուորներուն հրամանատարները որոշեր են պահանջել որ Թագուն, Շան-Հայ-Գուանի և Թիէն-Ջինի ամրոցները անգործածելի վիճակի մը վերածուին:

ԹԻԷՆ-ՋԻՆ.—Քանի մը Ֆրանսացիներ անգլիական սալայի մը վրայ յարձակելով զայն թափթփեցին: Բրիտանական պահակ զինուոր մը հրացանի հարուածով մը վիրաւորուեցաւ. [illegible] անձերու կորուստ:

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ —Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք յայտարարեց թէ բրիտանական կառավարութիւնը կ'ուզէ կարելիութիւն ընծայել Պոէրներուն, հաշտութեան բանակցութիւնները վերսկսելու համար, բայց Անգլիա որոշած է նաեւ պատերազմը վերջացնել ամէն կարելի միջոցներով:

(Աժանս Նասիոնալ)

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԷՐԼԻՆ, 2 ապրիլ.—Վիլհէլմ կայսեր զինուորական դիւանին պետ Հանքէ զօրավարը Պէրլինի զինուորական կառավարիչ պիտի կարգուի, փոխանակ Գամասորվ զօրավարին:

ՉԻՆՈՒՐ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.— Բէքինէն կը գրեն թէ Չինու Գուանկ-Սու կայսրը պահանջեր է Ռուսիայէն վերադարձնել Մանչուրիան:

ԲԱՐԻԶ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիա ստիպեր է Չինու՝ թողել իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները, եթէ Մանչուրիոյ վերաբերեալ ռուսաչինական պայմանադրութիւնը չստորագրէ:

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ.— Կը հերքուի այն լուրը թէ Իտալիոյ Նախարարապետին և Ծիոլիթթի ու Վոլէմպուրկ նախարարներուն միջեւ անհամաձայնութիւն մը ծագած ըլլայ, ընդհակառակը դահլիճին բոլոր անդամներուն միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ:

ԱՆԹԻԼԵԱՆՆԵՐԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը պիտի չընդունի Տանիմարքայի առաջարկած պայմանները՝ դանիական Անթիլեաններու վաճառման մասին:

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բլումէր զօրավարը գրաւեր է Նիւթթրոմը: Ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Տէվէթ ու Պոթա պիտի միանան Վրէտի մէջ՝ Թրանսվալ:

ԱԼԺԷՐԻՈՅ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսական կառավարութիւնը որոշեց իր պաշտօնին վրայ պահել Ալժէրիոյ կուսակալ Պ. Ժոնարը:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռ. Դ.	Օ. Ո.	25	19
Ամէնէն բարձր գին	»	25	21 1/2
Ամէնէն վար գին	»	25	19
Րումէլի Երկթ. զոց.	Ֆր.	112	50
Ամէնէն բարձր գին	»	113	—
Ամէնէն վար գին	»	112	50

ԲԱՑՈՒՄ 21 Մարտ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռ. Դ.	Փ. Կ.	25	20
Րումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	112	50
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		14	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթ.		1	06
Սոս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ		8	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թըմպաքէյ բաժնեթ.		6	25
» ժուիսանս		191	—
« պարտատ.		460	—
Քարաֆ Կ. Պոլսոյ		450	—
Թրանվայ		87	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	20
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	22	93
» » » չէք	»	22	86
Պէրլին անտեսկոս չէք	Մարք	18	49
Վիէննա չէք	Ֆիօր.	21	75

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ 2 Ապրիլ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	25
» » 3 1/2 %		102	62
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	65
) գոց.	»	23	70
» » » Բ.		—	—
« « « Գ.	»	27	37
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	321	—
Օսմանիէ	»	462	—
Րումէլի երկաթուղի	»	113	75
Օսմ. Մաքսատուն	»		—
Օսմ. Ռէժի	»	320	—
Օպլիկասիոն Թիւրք 4 %		491	—
Քրէտի Լիոնէ		1048	—
Իտալական Ռանթ	»	95	80
Սպանիական արտաքին	»	73	62
Թրանսվալ	»	89	—
Լէք Լանտերն գրոյ	»	95	175
Կրամպտէսէ	»	3	—

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Ապրիլ

Անգլիական Քոնսոլիտէ	95	93
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	48	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Գ. բաց.	26	50
Օսմանեան Ռանթ սէրի Գ. գոց.	23	12
Օսմանեան Պանքա	11	75
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	83	50
» Մոնոբոլ	43	50
Պուլկարական 1888	80	—
Խէտիւիէն իւնիֆիէ	106	25
Զօմինիօ	165	
Թրանսվալ	8	56
Այտոն երկաթուղի	12	—
[illegible]	25	370

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՍՔՈԹԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՃԱՌԱՆ
Կ. Պոլիս, 18 սեպտ. 1888

Պարոնայք Սքոթ եւ Պօուն,

Յորմէհետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սքոթի օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խոլորանի եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ:

Իմ կարծիքս է թէ այս համով եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօրիւ ձկան իւղէն եւ կը յանձնարարեմ զայն:

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԼԻՔԻՏԱՍԻՈՆ
Ս. ՔԱՌԼՄԱՆ ՏԱՆ
Բերա Մեծ Փողոց Թիւ 362 364
ՍԿՍԵԱԼ 5/18 ՄԱՐՏ 1901 ԲՇ. ՕՐԷՆ
ՄԻ ՄԻԱՅՆ ՔՍԱՆԸՄԷԿ ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ
ՄԻԱԿ ԵՒ ՅՈՅԺ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

Բերա Ս. Քառլման տան հանդերձեղէնի, ճերմակեղէնի և գլխարկի ընդարձակ մթերանոցները կատարուած միակ այցելութիւն մը պիտի բաւէ համոզուելու թէ խնդիրը ա՛յն տեսակ լիքիտասիոնի մը վրայ է, ուրկէ կ'արժէ օգտուիլ: Պատուարժան հասարակութիւնը պիտի սքանչանայ հոն ո՛չ թէ միայն գիներու անհաւատալի աժանութենէն, այլ նաեւ ցուցադրուած ապրանքներու գեղեցիկ ու ճաշակաւոր հանգամանքէն:

Հագուստներ կիներու, օրիորդներու և տղոց համար, ֆլանէլներ, գուլպաներ, թաշկինակներ, ասեղնագործութիւններ, փողկապներ, շալիկներ, փիչիւներ, բուրդէ և բէքէէ ծածկոցներ, սեղմիրաններ, հովանոցներ, ձեռնոցներ, մառօքինըրիներ. ձեռքի սրբիչներ, սեղանի անձեռոցներ, անկողնի ծածկոցներ, մառաբօլաններ, վարագոյրներ, կապերտներ, բուրդէ և մետաքսէ ապրանքներ, և այլն, և այլն, վերջին ծայր աժան գիներով:

Գրեթէ ոչինչ գիներով ծախու հանուած են բուրդէ ասուիներու կտորներ:

ԱՃԱՊԱՐԵՑԷ՛Ք, ՕԳՏՈՒԵՑԷ՛Ք
9—12

ՍԹԱՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ
Հաստատեալ յամին 1843

Ապահովեալ Դրամագլուխք անգլ. ոսկի 17,000,000

Ընկերութեան մաթեմաթիքական պահեստները՝ իր ապահովագրութեանց հինութեան և կարեւորութեան համեմատաբար հաշուուած ըլլալուն, Թուրքիոյ մէջ գործող և ՈՉ ՄԷԿ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՆԱՅ ԱՅՍ ՄԱՍԻՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑԵԼ ՍԹԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ:

Բաղդատական ցուցակ սակագնոյ ի դէպ մահու 1000 ոսկւոյ ապահովագրութեան համար

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ		ՏԱՐԻՔ			
		35	40	45	50
ՍԹԱՐ	ոսկի	27.96	32.46	38.90	47.50
Ամերիկեան ընկ.ք	»	28.11	33.01	39.55	48.48
Ֆրանսական ընկ.ք	»	30.70	35.90	42.60	51.60
ՍԹԱՐԻ գիները ամէնէն աժանն են					

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Անեանեան խան, 20, 21, 22

MIRACULOUS SKIN OINTMENT

ՄՈՐԹԻ ՀՐԱՇԱԼԻ ՍՊԵՂԱՆԻ ՄԸ

Այս սպեղանին, որուն բուժիչ արդիւնքները իսկապէս հրաշալի են, բուսային նիւթերէ պատրաստուած է։ Մինչեւ հիմա հասարակութեան մատուցուած դեղերուն մէջ լաւագոյնն է ասիկա իր տեսակին մէջ։ Ստուգապէս կը բուժէ բոլոր մորթային հիւանդութիւնները։ Իբր ազդեցիկ դեղ կը գործածուի տղոց և չափահասներու աչքի բորբոքման և առհասարակ բորբոքման և քաղցկեղի դէմ։ Կը բուժէ ամէն կարգի վէրքեր ինչպէս նաեւ կեղերը (ulcères), պալարները (չիպան), բորբոքում ուռերը ուռոյցը (tumeur), մորթին դուրս տալը (éruption) խոյլը (արմաւ), կուրծքի ցաւերը ոտքի դաճոյը մէջքի ցաւը վիզը բռնուիլը յօդացաւը, մկնացուցը (tic), յօդակապերու տկարութիւնը կեղանքը (մարիա) ճմլումները, ճարդուածքները քերուածքները, արիւնհոսութիւնը ցուրտէն առաջ եկած ճարդուածքները վէրքերը ուռած եւ սեւցած աչքերը, մորթախտը մառնածութը, վարդախտի ճանքերը մորթային ճանքերը։

Մորթի այս հրաշալի սպեղանին աչքի հիւանդութեանց և վէրքերու համար լաւագոյն սպեղ մըն է։ Կը գեղեցկացնէ մորթը։ Միշտ օգտակար արդիւնքներ առաջ կը բերէ հետեւեալ հիւանդութեանց մէջ, երբ միւս բոլոր դեղերը և բժիշկներ չեն կրնար բուժել զանոնք. ներարափուրթիւն (աչքցրան), օձացաւ (երլանճրգ) որքին (բէմբէյի) բորոտութիւն, փոքր այտուցներ, կարմրութիւններ ածելիի վէրքեր եւն. եւն.

Այս սպեղանին պէտք է գտնուի ամէն տան և նաւերու մէջ։ Իւրաքանչիւր թիթեղ տուփին գինն է 3 շիլին 6 բէնս։ Այս սպեղանին յանձնարարութիւն ընողները պէտք է դիմեն ցամաքային և բուսային միակ գործակալ Պ. Էսմընտ Քաբուանայի վաճառատունը, որ կը գտնուի Կալաթա-Շիշլի Թրամուէյի գիծին կայարանին մօտ, Կալաթա, Վօյվօտա փողոց, Թիւ 95-96։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ԲԷՃՄԱՃՕՂԼՈՒԻ

Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան Թիւ 15

Պ. Աղեքսանդր Բէջմաճօղլու որ երկար տարիներ Գանիբէի Ժան Բէջմաճօղլու և Ընկ. դրամատան տնօրէնութեան պաշտօնը կը վարէր, և յետոյ իր հաշւոյն կը գործէր նոյն հրապարակին վրայ, ուր նաեւ Նորթ Պրիթիշ Լիվրբուլ և Կլօպ ապահովագրական ընկերութեանց ներկայացուցիչն էր, անցեալ 1899 տարւոյ մայիս ամսէն ի վեր քաղաքս, Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան, Թիւ 15 հաստատած է դրամատուն մը որ արտաքոյ կարգի նպաստաւոր պայմաններով բոլոր իր յաճախորդները կը գոհացնէ։

Աղեքսանդր Բէջմաճօղլուի դրամատունը իր սովորական գործառնութիւններէ զատ, ապառիկ և ամսական մասնակի վճարումներու դրութեամբ պետական և վիճակահանութեան արժեթուղթեր ալ կը ծախէ, նմանօրինակ գործառնութեամբ զբաղող բոլոր միւս հաստատութիւններէ աւելի նպաստաւոր պայմաններով։

Յիշեալ դրամատան կողմէ ապառիկ դրութեամբ ծախուած արժեթուղթերու թիւերը առջի օրէն և բուն արժեթուղթերը՝ փոխարժէքը վճարուելու պահուն՝ անմիջապէս իրենց տէրերուն կը յանձնուին։ Գալով այն յաճախորդներուն որոնք ոեւէ պատճառաւ կուզեն խզել իրենց պայմանագիրը, Աղեքսանդր Բէջմաճօղլու դրամատունը ետ կը դարձնէ գանձուած բոլոր դրամը միայն մաս մը բան վար դնելով իբր բուլի և այլ ծախք և իբր օրինական տոկոս վճարուած բաժնեթուղթի արժէքին, ոչ թէ պայմանագրութեան ամբողջ տեւողութեան այլ անոր սկսած թուականէն մինչեւ խզման թուականի ժամանակամիջոցին համար։

Աղեքսանդր Բէջմաճօղլու դրամատունը եւրոպական բազմաթիւ գործատանց ներկայացուցիչն է, մասնաւորաբար Վօլֆի երկրագործական գործիքներու Թեսալի գործարանին որուն արտադրութեանց նմոյշները պատրաստ են յիշեալ դրամատան մթերանոցը, ապրանաց գիներու և այլ հարկ եղած տեղեկութեանց հետ միասին։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ
Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն
Կեանք վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Գուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։

Զուտ փոխադարձ շահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ։

1900 Յունուար 1էն ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 359 ՄԻԼԻՈՆ Ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 6,230,000,000Ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 660 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը (բոլիս) աւելի շատ առաւելութիւններ և առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագիրը։ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձնման թուականէն սկսեալ վիճաշխատարէ արհեստի, բնակութեան և ճամբորդութեան յօրակին բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները, առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագիրն իրաւունք կու տայ տարուէ տարի փոխատուութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կըլլայ կանխաւ. Ապահովագրութեան մուրհակին մէջ. առաջին տարեվճարէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունք անկում չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու ապահովագրելոյ անձին ըրած բոլոր մասնաճարներով, ինչպէս նաեւ ապահովագրեալ դրամագլուխ և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ա. ԱՒ [illegible] ԵՒ ԸՆԿ
Ֆինճանճըլար-Եօքուշ
192 Ա. ԶՕՀՐԱՊԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիէթալիս խան Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ° Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396

(Թանկի զարեցրատան վրայի յարկը, ճիշդ Չօպանեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաաւարտ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ, ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորանոր եղանակաւ, ոսկի, ծածկաւոր և զիմենթին արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն բառ հարկի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։

Բերնի հիւանդութիւնները կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թեթեւցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ գործիներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Յ. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Սանօր — [illegible] ՑՈՒՆԻՆԻ 197

ԳԼԽԱՑԱՒԻ
ԿՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ.

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։

Կեդրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, Թիւ 8 և դեղարանները A.

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

Krondorf
la meilleure
eau de table alcaline
gazeuse pure

Բոլոր բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած

Հանքային ջուրերու ձեռնարկութիւն Քրոնտորֆի մէջ։ Ընդհանուր Ներկայացուցիչ ՆԻՍԻՄ ԼԷՎԻ, Ղալաթիա, Մահմուտիէ Ճատտէսի Գույումճըլար խան՝ Թիւ 2, կը ծախուի գլխաւոր ճաշարաններու, օթէլներու, դեղարաններուն մէջ եւայլն։

Գործակալ Լէվի Պոլսոյ՝ Էտիրնէ։ Սթումգա ու Մօտիանօ՝ Սէլանիկ։

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ
ԱՆՈՆ ՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով տրուած 1853 ին. Զհին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պերլինի Վիքթօրիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԵՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, հրկէզ, ցկեանս թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, յաջորդական փոքր վճարումներով։—(միեւնոյն պայմանները կատարեալ ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն ծովեան, երկաթուղիի, թիւեկի եւն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔԷ. և վճարելի միայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 Ֆրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 Ֆ.՝ մահուան պարագային, 15,000 Ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՍՈՄ. ԿԱԶՍ. ՊԱՆՔԱ
Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԿԼ
Ղալաթիա; Օսմ. Պանքային դէմը. Ինայէթ խան, Թիւ 7, 8, 9.

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ԽԱՉԻԿ Թ. ԲԷՔՄԱՃՕՂԼՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Վոյվօտա փողոց՝
Մահրի խան, Թ. 2

Վերոյիշեալ դրամատունը ամէն տեսակ վաճառականական ու պանքայի գործառնութիւններ կ'ընէ։

Արժեթուղթեր աւանդ առնելով փոխատուութիւն։— Գաւառները և արտասահման զրկուելիք գումարներու գանձում և առաքում։— Կտրօններու գնել, չէքեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ և Եւրոպա տանի համար։—Այս դրամատան մէջ՝ ամսական 20-100 ղրշ. վճարելով կարելի է գնել՝ Օսմանեան և Հելլենական երկաթուղիի պարտաթուղթեր, Եգիպտական Քաէտի Ֆոնսիէ, Վիլլ տը Բառի, Վիլլ տը Փարիզ, Բանամա, Վիլլ տը Բառիի քառորդ Թուղթեր, եայլն, եայլն։

BAIN ANTIRHUMATISMAL

ՌՈՒՄԱԹԻԶՄԻ ԴԱՐՄԱՆԸ

Զափազանցութիւն չէ, ուշադրութեամբ կարդացէք։

Այլ եւս պէտք չզանգատիք ոչ ռումաթիզմէ (յօդացաւ) ոչ ծունկի, բազուկներու, թիկունքի եւն. հովերէ, ցաւերէ ու խիթէրէ։ Բժշկական աշխարհին քաջածանօթ Տօքթէօռ Լամօ, այս կարգի հիւանդութիւնները բուժելու համար հնարեց ՀԱԿԱՌՈՒՄԱԹԻԶՄԱՑԻՆ և արիւն չինող՝ ՊԱՆԵՕՐ ԴԵՂ ՄԸ որ ամէնէն սաստիկ ռումաթիզմը կարճ ժամանակի մէջ, հիմնապէս կը բուժէ, ԱՌԱՆՑ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՎՆԱՍԵԼՈՒ։

Ռումաթիզմի ամէնէն սաստիկ ցաւերը, առաջին պանեօով զգալապէս կը հանդարտին։ Ամէնէն յամառ, հինցած և անբուժելի ռումաթիզմները որք ջերմուկներու լոգանքով չեն բժշկուած, Տօքթ. Լամօի դեղով հիմնապէս և ապահովապէս կը բժշկուին, ընդամէնը վեցէն տասներկու պանեօ ընելով, հիւանդութեան տեսակին համեմատ։

Տօքթ. Լամօի հակառումաթիզմային եւ արիւն չինող՝ պանեօի դեղը,—ուրիշ երկու օրը անգամ մը պէտք է պանեօ ընել— ռումաթիզմի ամէն տեսակէն զատ, կատարեալ յաջողութեամբ կը բժշկէ նաեւ ՍԻԱԹԻՔ ըսուած կողի և ազդրի խիթն ու ցաւերը. և մինչեւ հիմա անբուժելի կարծուած ԿԱԹՈՒԱԾԸ ԱԻԱԶԱԽՏԸ (գում խասթալըղը) և ամէն տեսակ ջղային հիւանդութիւնները։

Տօքթ. Լամօի պանեօն, ներսէն առնուած դեղերուն վրայ սա առաւելութիւնն ունի որ դուրսէն գործածուելով, ստամոքսը չյոգնեցներ, առողջութեան չի վնասեր. կազմուածքը կը զօրացնէ և հիւանդութեան ամէնէն սաստիկ շրջանին մէջ ու հարբուխի ժամանակ ալ կը գործածուի։ Ապաքինողներն ու պրօնշիթի ենթարկուողներ այս պանեօին շնորհիւ կը վերստանան իրենց ոյժն ու առողջութիւնը։ Այս դեղը օճառ մըն է որ մորթին ծակտիքները բանալով դիւրութիւն կու տայ մաքուր օդին ներմուծման։ Ամիսը մէկ պանեօ ընելով զերծ կը մնայ մարդ ռումաթիզմէ։ Ռումաթիզմի ամէնէն աժան դեղն այս է, որովհետեւ ճշմարտապէս կը բուժէ հիւանդութիւնը։ Կը ծախուի մեծ դեղարաններու և դեղի վաճառատուններու մէջ։

652 16—30

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամենէն կատարեալը, ամենէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր ժողովրդական հանրագիտարաններուն ամենէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականապէս նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ականաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը, մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթեռներու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբաթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սերիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը ճշդուած է. { 193 Ֆրանք առանձին տետրերով կամ սերիներով եւ կամ Եղծակազմ հատորով
225 Ֆրանք կազմուած հատորով, (demi chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանաչ։

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանդաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրուողը զերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ. Մոնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Խնդրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։

ՍԻՆԿԸՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԵՐ!

Սինկէրի կարի մեքենաները զատ անգլ. պաշտպանեալ տոկունութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի ոսկեայ վկայական և շքանշան ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԷՐԱ, Շէրակ համբաց, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր Խան, Թիւնէլին քով. Թրամվէյի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13։

EMULSION SCOTT
ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

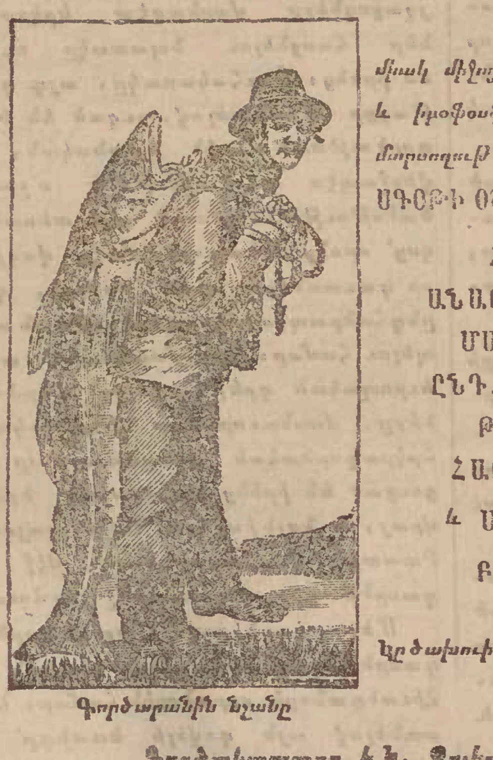

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խանդ ձկան իւղն և ֆոսֆոֆիթը։ խիստ համեղ է [illegible] և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱՒՈՏԸ, ԽՈՑԸ [illegible]
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՇԻՐՈՒԿԸ
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՑԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալատուն ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԱՒԼ 531

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԾՈՎԱՅԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հուլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1039	Դիտօ	1497	Կուիտօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	136
Ալէքթօ	3607	Դոմինօ	2906	Կրանատօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1112
Անճէլօ	1541	Դագօ	895	Հէրօ	775	Մարթէլլօ	3709	[illegible]	1785
[illegible]	3377	Ֆիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1192
Բասանօ	1822	[illegible]	987	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
[illegible]	1264	Էրաթօ	2383	Հօրաթիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1785	Թասսօ	1328
Բրաւօ	1076	[illegible]	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Բրունօ	841	[illegible]	504	[illegible]	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3237
Բուֆֆալօ	4431	[illegible]	2464	[illegible]	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	[illegible]	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4086	[illegible]	487
Գալիփսօ	1237	[illegible]	1841	[illegible]	1058	Օրլանտօ	1585	Ուրպինօ	3429
Գամէօ	1344	[illegible]	954	Կոլպինօ	2307	Բալէրմօ	1637	[illegible]	1914
Գառլօ	1094	[illegible]	1828	[illegible]	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1239
Չիքակօ	2729	[illegible]	849	Լէօ	1058	Ռինալտօ	3333	Վօլթուռնօ	2298
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4583	Լէանտրօ	3273	Ռիալթօ	1662	[illegible]	1850
Ցիթօ	3697	Կալիլէօ	2080	Լիվօռնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4285	Կիտանօ	1248	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Ալէբբօ շոգենաւը, նաւապետ Ֆօրթհ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է։

Լօրէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ռ:ինկ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 11ին։

Դիմել առ գործակալս Ջ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ԲԻՔՕ
[illegible]

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ և Պոսթոնի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթօրիան	10500	[illegible]	2500
Արմէնեան	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	2000
Լանքասթրիան	9000	[illegible]	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	[illegible]	3500
Գոլոմպիան	8000	[illegible]	2500
Ճօրճեան	8000	[illegible]	2500
Գանատեան	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	3000
[illegible]	2700	[illegible]	900
[illegible]	2700	[illegible]	800
[illegible]	2700	[illegible]	800
[illegible]	2500		

[illegible]

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՅԹՆԷՐ
Ղալաթիա, [illegible] վրայ
600 [illegible]

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շոգենաւաց երթեւեկութիւնք

Ուր. 20.2 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Կր. 21.3 Իզմիր, Բերէ, Աղեքսանդրիա [illegible] 10ին միջօրէէն առաջ [illegible]
Ե. 22.4 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Ե. 22.4 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն [illegible] Տրապիզոն [illegible] Բաթում ժամը 4ին [illegible]
Ուր. 23.5 Օտէսա ժամը [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼԱՆ ԵՒ ՀԱՑԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՐԱԳԸՆԹԱՑ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ապրիլ 5ին Մինկրէլի, Մարսիլիայէն։
» 8ին Անատոլի Աթէնքէն [illegible]։
» 12ին Պռապօ, Ալժերէն։

[illegible]

Ապրիլ 5ին Մինկրէլի Սամսոն, Տրապիզոն և Բաթում։
» 9ին Անատոլի. [illegible] Մարսիլիա։
» 13ին Պռապօ, Պոլսէն և Կոստ [illegible]։

[illegible] Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին [illegible]
516 [illegible]

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

[illegible] Լիվերփուլ և [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրիա	3229
Քամփանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբերիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	3558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Աւրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ. ԺՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
[illegible] 255

[illegible]
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	[illegible]

[illegible]
194 [illegible]

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ ՉԷՔՄԷՃԷ

1900 Նոյեմբեր 1էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹԻՒ	8	10	62	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48
ԿԱՅԱՐԱՆ	Առաւօտէն մինչեւ կէս օր								ՄԵԿՆՈՒՄ				Կէս օրէն մինչեւ իրիկուն									
Կ. Պոլիս	6 45	7 19	7 33	8 14	8 53	9 20	10 10	10 33	11 09	12 —	1 —	1 37	2 04	2 59	3 27	4 15	4 41	4 58	5 25	5 52	6 19	6 46
Գում-Գաբու	6 55	7 29	7 54	8 29	9 03	9 29	10 20	10 48	11 19	12 10	1 10	1 47	2 13	3 09	3 37	4 26	4 51	5 08	5 35	6 02	6 29	6 56
Եէնի-Գաբու	6 59	7 33	— —	8 33	9 07	9 33	10 24	10 52	11 23	12 14	1 14	1 51	2 17	3 13	3 41	4 30	— —	5 12	5 39	6 06	6 33	7 —
Սամաթիա	7 05	7 39	— —	8 39	9 12	9 38	19 29	10 57	11 28	12 19	1 19	1 56	2 22	3 18	3 46	4 35	— —	5 17	5 44	6 11	6 38	7 05
Եէտի-Գուլէ	7 11	7 46	8 13	8 46	9 17	9 44	10 34	11 —	11 33	12 23	1 24	1 59	2 27	3 23	3 50	4 40	— —	5 22	5 49	6 16	6 42	7 10
Մագրիգեօյ	7 26	7 59	8 34	9 01	9 30	9 56	10 47		11 45	12 33	1 36		2 39	3 33	4 05	4 53	5 09	5 35	6 02	6 28	6 54	7 22
Այ-Սթէֆանոս	7 36		8 50	9 11		10 07			11 57		1 48		2 49		4 15		5 19		6 12	6 39	7 04	7 32
Քիւչիւք-Չէքմէճէ			9 —			10 15			12 05		1 56									6 47		

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹԻՒ	9	11	13	15	17	19	21	23	25	37	39	31	33	35	37	39	41	43	4·	47	49	51	61
ԿԱՅԱՐԱՆ	Առաւօտէն մինչեւ կէս օր									ՄԵԿՆՈՒՄ					Կէս օրէն մինչեւ իրիկուն								
Քիւչիւք-Չէքմէճէ			7 04							0 28			12 19		2 14								6 47
Այ-Սթէֆանոս	6 15	6 46	7 15	7 52		8 24		9 42		0 39			2 30		2 5		3 22		4 55		5 4	6 18	7 04
Մագրիգեօյ	6 27	6 58	7 27	8 04		8 36	9 —	9 54	10 17	10 51		11 43	12 42	1 44	2 37		3 34	4 03	5 07	5 35	5 59	6 30	7 21
Եէտի-Գուլէ	6 39	7 13	7 42		8 17	8 48	9 15	10 05	10 32	11 03	11 31	11 55	12 54	1 59	2 54	3 22	3 49	4 15	5 20	5 47	6 14	6 41	7 44
Սամաթիա	6 8	7 17	7 6		8 21	8 51	9 18	10 08	10 36	11 7	11 35	11 59	12 58	2 02	2 57	3 25	3 52	4 18	5 23	5 50	6 17	6 44	— —
Եէնի-Գաբու	6 48	7 22	7 51		8 26	8 56	9 23	10 13	10 41	11 12	11 40	12 04	1 03	2 07	3 02	3 30	3 57	4 23	5 28	5 55	6 2	6 49	— —
Գում-Գաբու	6 53	7 27	7 56	8 22	8 31	9 01	9 28	10 18	10 46	11 17	11 45	12 08	1 08	2 12	3 07	3 35	4 05	4 28	5 33	6 —	6 27	6 54	7 58
Կ. Պոլիս	7 01	7 35	8 04	8 30	8 39	9 09	9 36	10 26	10 54	11 25	11 53	12 16	1 16	2 20	3 15	3 43	4 09	4 36	5 41	6 08	6 35	7 02	8 07

Արտօնատէր ՔԱՐԷՂ ԽՈՒԹԱՐԵԱՆ